

Натисніть тут, щоб
купити книгу на сайті
або

замовляйте по телефону:

(0352) 28-74-89, 51-11-41

(067) 350-18-70

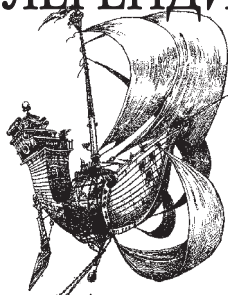
(066) 727-17-62

Дол Стюарт
Кріс Рідел
Метюлєсникове
ПРОКЛЯТТЯ

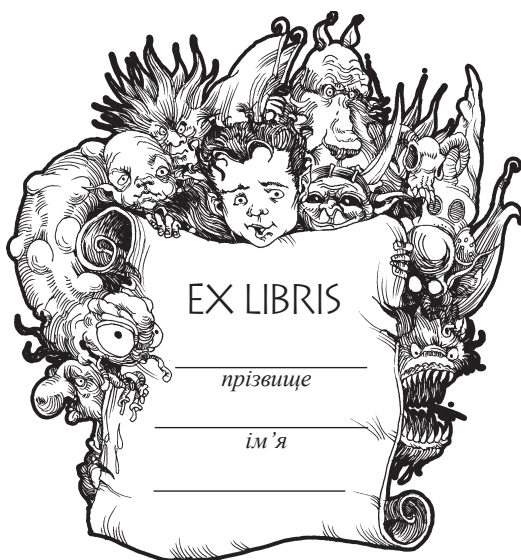
ЛЕГЕНДИ СВІТОКРАЮ

ЛЕГЕНДИ

СВІТОКРАЮ

У серії
“Легенди Світокраю”
виходять друком:

У НЕТРЯХ ТЕМНОЛІСУ

БУРЕЛОВ

ПІВНІЧ
НАД САНКТАФРАКСОМ

ТЕМНОЛЕСНИКОВЕ ПРОКЛЯТТЯ

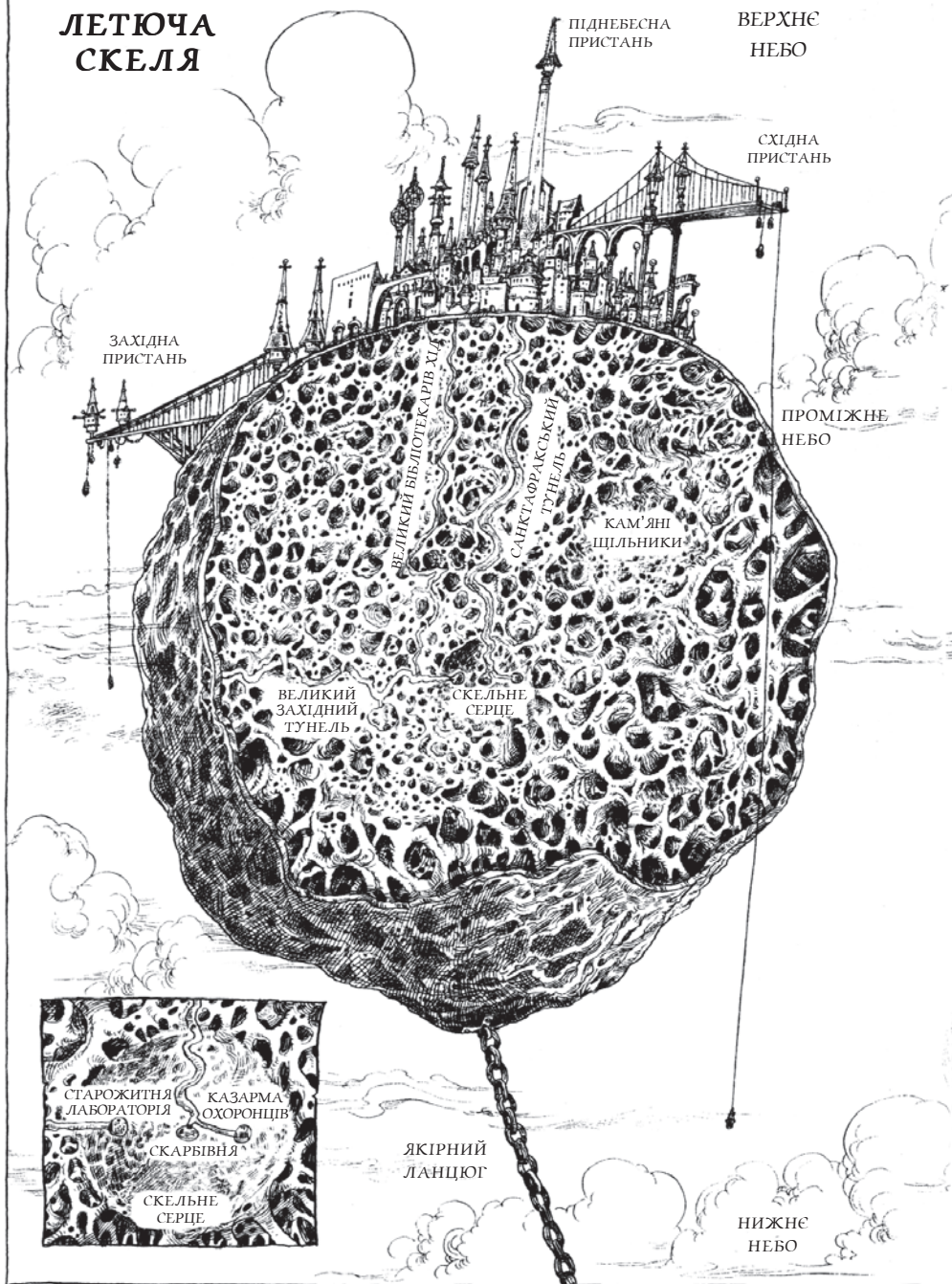
ОСТАННІЙ
ІЗ НЕБЕСНИХ ПІРАТІВ

ВОКС

НА ВІЛЬНИХ ГАЛЯВИНАХ

ЛЕТЮЧА СКЕЛЯ

ПІДНЕБЕСНА
ПРИСТАНЬ

ВЕРХНЄ
НЕБО

СХІДНА
ПРИСТАНЬ

ЗАХІДНА
ПРИСТАНЬ

ПРОМІЖНЕ
НЕБО

ВЕЛИКИЙ ВІДПОЧІВАЮЧИЙ
ТУНЕЛЬ

САНКТАФОРАКСЬКИЙ
ТУНЕЛЬ

КАМ'ЯНІ
ЩІЛЬНИКИ

ВЕЛИКИЙ
ЗАХІДНИЙ
ТУНЕЛЬ

СКЕЛЬНЕ
СЕРЦЕ

ЯКІРНИЙ
ЛАНЦЮГ

НИЖНЄ
НЕБО

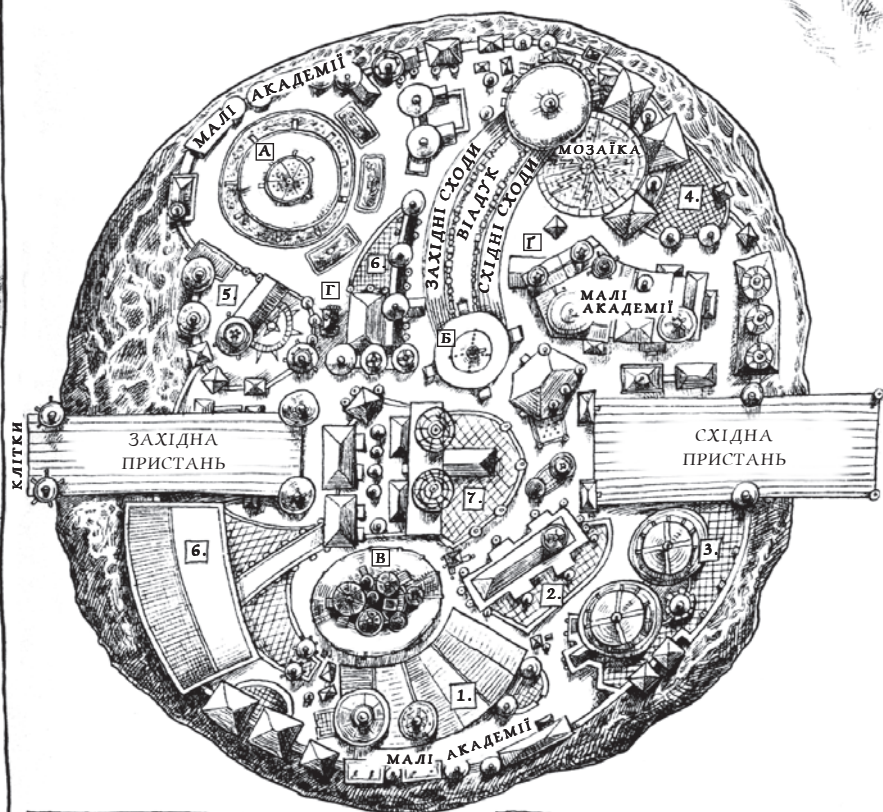
СТАРОЖИТНЯ
ЛАБОРАТОРІЯ

КАЗАРМА
ОХОРОНЦІВ

СКАРВІВНЯ

СКЕЛЬНЕ
СЕРЦЕ

ПЛАН САНКТАФРАКСА

СІМ ШІЛ САНКТАФРАКСА

1. ШКОЛА СВІТЛОЗНАВСТВА І ТЕМРЯВОЗНАВСТВА
2. ЛИЦАРСЬКА АКАДЕМІЯ
3. АКАДЕМІЯ ВІТРУ
4. КОЛЕДЖ ДОЩОЗНАВСТВА
5. ІНСТИТУТ КРИГИ ТА СНІГУ
6. КОЛЕДЖ ХМАР
7. ШКОЛА МРЯКОШУПІЗМУ

- А ШКОЛА "ВОДОГРАЙНИЙ ДІМ"
- Б ПІДНЕБЕСНА ОБСЕРВАТОРІЯ
- В ВЕЛИКА БІБЛІОТЕКА
- Г ПАЛАЦ ТІНЕЙ
- Г ВХІД ДО ТУНЕЛЮ

*Присвячується Джозефові, Вільямові,
Кеті, Анні та Джекові*

Темнолесникове
ПРОКЛЯТТЯ

ЛЕГЕНДИ СВІТОКРАЮ

Юл Стюарт
Кріс Рідел

Тернопіль
Богдан

ББК 84(4Вел)
С88

For Joseph, William, Katy, Anna and Jack

Paul Stewart & Chris Riddell
THE CURSE OF THE GLOAMGLOZER

Text and illustrations copyright © Paul Stewart and Chris Riddell, 2001

The right of Paul Stewart and Chris Riddell to be identified as the authors of this work
has been asserted in accordance with the
Copyright Designs and Patents Act 1988.

All rights reserved.

Ілюстрації *Кріса Рідела*
З англійської переклав *Анатолій Саган*
За редакцією *Валентина Корнієнка*
Дизайн *Олега Кіналя*

Друкується з дозволу Transworld Publishers відділення Random House Group Ltd.

Видавництво висловлює подяку літературній агенції Синописис
за допомогу в придбанні права.

Ексклюзивне право на видання цієї книги українською мовою
належить видавництву “Навчальна книга – Богдан”.

Стюарт П., Рідел К.

С88 Темнолесникове прокляття/Пер. з англ. А.Сагана за ред. В. Корнієнка.—Тернопіль: Навчальна книга–Богдан, 2005.—336с.—
(Серія “Легенди Світокраю”)

ISBN 966-692-568-0 (укр.)

Найвищий Академік летючого міста Санктафракса Лініус Паллітакс запрягся для загального добра об'єднати небознавців і давнішніх вигнанців-землезнавців. Для цього йому негайно потрібен помічник для владнання надзвичайно важливого і таємного доручення. Проте Найвищий Академік навіть не здогадується, що його справа може вартувати життя не лише йому, а й його дочці Маріс і Квінту — синові його найкращого приятеля.

ББК 84(4Вел)

Охороняється законом про авторське право.

*Жодна частина даного видання не може бути використана чи відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу автора перекладу чи видавництва.*

ISBN 0-552-54733-6 (англ.)

ISBN 966-692-270-3 (серія)

ISBN 966-692-568-0 (укр.)

© Анатолій Саган, український переклад 2005

© Видавництво “Навчальна книга — Богдан”, 2005

· В С Т У П ·

алеко-далеко звідси, випинаючись уперед, мов бушприт могутнього скам'янілого корабля, нависає над безоднею Світокрай. Занурене у мряку і розташоване на межі з відкритим небом, це місце — край лісів, мочарів та кам'янистих пустищ.

У різних районах Світокраю живе сила мешканців: від тролів, мегер-печерниць та гоблінів сповненого небезпек Темнолісу до привидів і примар підступного Присмеркового лісу, від безбарвних тварин-санітарів Багнища до білих круків Каменосаду. А в Нижньому місті — отому розбурханому величезному мурашнику, розташованому на берегах Крайріки — знайшли собі притулок істоти з усього Світокраю, які прибилися сюди в пошуках кращої долі.

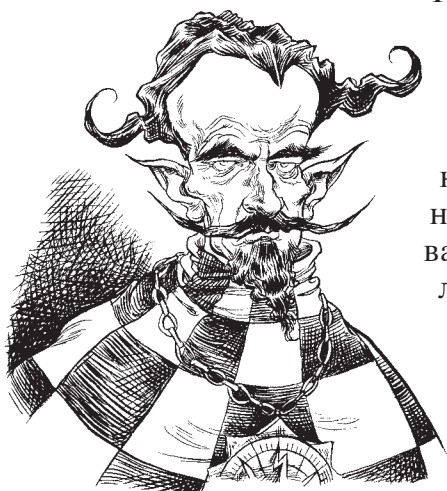
Однак, не всі мешканці Світокраю топчуть ногами земну твердь. Деякі з них — скажімо, жителі великого летючого міста Санктафракса — в буквальному розумінні витають у хмарах. У розкішних палацах та вежах живуть і працюють учені, алхіміки, молодші підручні та учні, ну й, звісно ж, усі ті, завдяки кому вони можуть присвячувати своє життя дослідженням та науці: охоронці, служба, кухарі та прибиральники.

Скелю, де збудовано Санктафракс, величезним Якірним ланцюгом припнуто до помосту посередині Нижнього міста,

і, виснучи над ним, вона не перестає розростатися. Як і решт а летючих скель Світокраю, вона походить із Каменосаду: там вона проклінулась із землі й росла собі, потім її виперли на поверхню молодші скелі, пророслі зісподу, а вона й далі збільшувалась у розмірах. Коли брила, розростаючися, стала така легка, що ось-ось мала злинути в небо, до неї прикували ланцюга.

Протягом багатьох років усе нові й нові покоління будували на скелі щоразу величніші й бучніші споруди. Розкішна колись Велика бібліотека та знаний у давнину Палац світла виглядають карликами поруч із Коледжем Хмар, помпезною Школою Світлознавства і Темрявознавства, Вежами-близнючками Мрякошупістів, ну й, звісно, Піднебесною обсерваторією. Остання добудова до Головного віадук — маєстатична мармурова пішохідна доріжка, перекинута над землею між Обсерваторією та Ратушею — вражає найбільше своєю пишнотою та ряснотою оздоб.

Верховодить над тим усім Найвищий Академік, особа, яку обирають санктафракські вчені за її розум та незалежність. Давніше цю посаду обіймав один із книжників-землезнавців. Нині ж, коли всім у Санктафраксі рядять небознавці, Найвищого Академіка обрано з їхніх лав.

Його ім'я — Лініус Паллітакс. Він батько і вдівець. У своїй тронній промові він наголосив на потребі об'єднатися для загального добра небознавцям і давнішнім вигнанням-землезнавцям. Побувавши в найглибших надрах летючої скелі, він осягає істину: якщо земля і небо об'єднуються на хибній основі, найблагіші наміри обертаються найбільшим злом.

Темноліс, Крайземля, Присмерковий ліс, Багнище та Каменосад... Нижнє місто і Сантафракс... Крайріка... Назви на мапі...

Та за кожним із тих наймень криються тисячі історій — як занотованих у стародавніх сувоях, так і переказуваних із покоління в покоління — історій, що їх можна почути ще й нині.

Подана нижче — лиш одна з них.

• РОЗДІЛ ПЕРШИЙ •

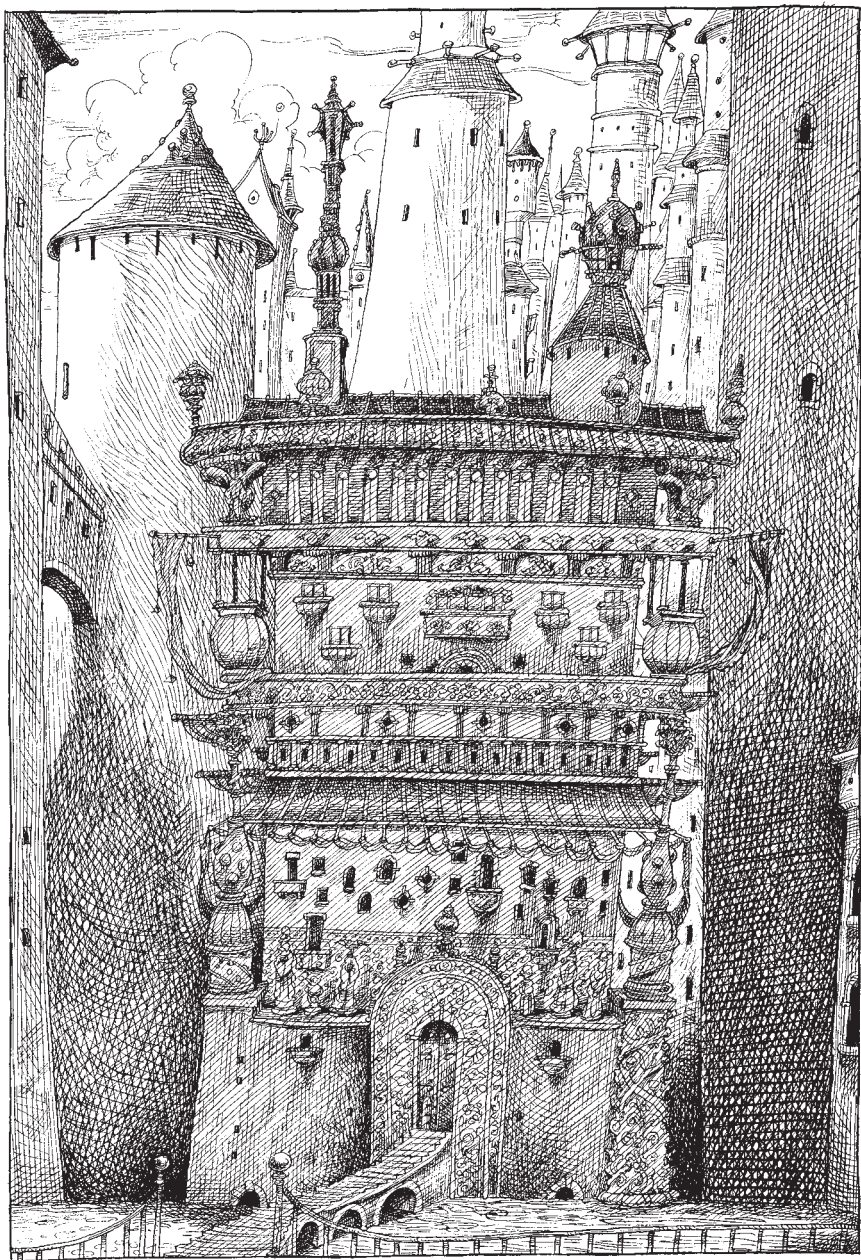
ПАЛАЦ ТІНЕЙ

великому склепінчастому Палаці тіней панувала тиша, хіба що чути було свист вітру та ляскучу, хоча й легеньку, ходу велетенської комахоподібної істоти, яка, погойдуючись, чапала мармуровою долівкою. Крізь коло аркових вікон високо вгорі про-смикувалося кволе світло, розтинаючи тьмаве повітря. Вітер ець, віючи з-поза Світокраю, повільно обертав на Якірному ланцюгу летючу Санктафракськускелю, і сонячне проміння знай ворушилось, а тіні пускалися в танок.

Веретенник затримався на мить біля широких сходів і глянув угору. Крізь його шкіру, здатну змагатися своєю прозорістю з горішніми арковими вікнами, було видно, як плине його жилами кров, як б'ються шестеро його сердець, як поволі перетравлюється у прозорому шлунку вчорашня в е черя. Світло вигравало на тремтливих вусиках-антенах, запалювало келих та пузату пляшечкусвіжого напою на полірованій мідяній таці, затиснутій у його лапах. Веретенник пильно до чогось прислухався.

— Де ви, пане? Де ви? — бурмотів він собі під ніс.

ПАЛАЦ ТІНЕЙ

Жук повернув свою клинцювату голову набік. Його антени нетерпляче ворушилися. Вони впіймали приглушений гомін голосів: звідкись із цього величезного приміщення долинали далеке бурчання старої мамки, лісової трольчихи, і тихий, проте жвавий голос молодої панночки, обидві видавалися украй заклопотаними, а також сухий кашель, — поза всяким сумнівом, із кабінету його пана.

— Чую вас, мій пане, — стрепенувся веретенник. — Я певен, вам би не зашкодив ковточок зіллячка, аби сприйняти новину, яку я несу, — гомонів він сам до себе деренчливим голосом. І, під дзенькіт келиха об пляшечку, дивоглядна істота почала довге сходження нагору.

Веретенник знав напам'ять ці сходи, як і кожен закуток, кожную шпарину в здоровенному Палаці тіней з його потайними кімнатами, смертодайними ямами та коридорами, які вели в нікуди, величезним балконом, звідки цілі сторіччя Найвищі Академіки зверталися до вчених унизу, до цих запеклих змовників та інтриганів. Мало того, він знав усі палацові таємниці, його чутливі вуса ловили шепоти, плітки, чутки та поголоси.

Веретенник, важко відсапуючи, зупинився на першому помістку і, переводячи дух, подумав, що літа аж ніяк його не молодять. Так, він був старий навіть як на веретенника. Сто вісім весен перевернулось відтоді, як він вилупився з кокона на підземних плантаціях колонії бражних гоблінів у далекому Темнолісі. О, як давно те було!..

Работоргівці... Вони прийшли до них, потолочили лани з дорогітніми грибами і поневолили веретенників, змусивши на себе працювати. Але тільки не Щипа, ні! Він був тоді молодою комахою — прудкою, меткою на розум. Почувши, як работоргівці ламаються крізь мури, він забився у глухий закут і, злившись із сутінню, став невидимцем. Потім веретенник кинувся до Темнолісу, де все тримався тіні, нашорошивши вуха, ні на хвилину не втрачаючи пильності. Морок зробився його спільником.

Щип дістався другого помістка, того місця, де колись уперше побачив свого нового пана — Лініуса Паллітакса, най-

молодшого Найвищого Академіка з усіх тих, коготут могли спогадати, та його юну дружину. Вона саме стояла на вході до гардеробного покою, пригадав Щип, і сміялася з того, як недоладно сидить на її чоловікові нова мантия та як безглуздо він виглядає з Великою печаткою Високого посадовця у себе на шії. Вона ходила дитиною і була така вродлива і сповнена життя, що, здавалося, їй не місце в цьому старому закуреному палаці.

Щип зупинився.

А невдовзі настала ота моторошна ніч, коли її радісні крики переросли у страдницький зойк. Він не любив згадувати про це: нянька, лісова трольчиха, яка гасала туди-сюди, моторошні крики з пологового покою, ридання його молодого пана. Жалісні звуки. Жахливі звуки. А тоді — тиша.

Щип похитав головою і подерся на третій помісток. Він і досі пам'ятав ту тривалу та непроникну тишу. Попри свої чуйнівусики, він і гадки не мав, що там коїлося. Повільно спливали секунди, одна за одною...

І зненацька, розбиваючи гробову тишу, розітнувся найсолодший у світі звук — плач немовляти. Голос новонародженої панночки.

Лініусові Паллітаксу довелося тоді пережити жахну трагедію, — муки пологів забрали у нього дружину, — але він також вдихнув нове життя у Палац тіней. Здавалося, знов ожили, подумалося Щипові, давні часи, коли він уперше вступив до величезного летючого міста, а палац повнився гуком, гамором, вирував життям.

Тоді санктафракські академіки вивчали переважно Землю: їх вабив Темноліс, його рослинний і тваринний світ. Авжеж, навіть на нього, Щипа, дивилися тоді, як на дивовижу! Сам Великий Бібліотекар — найперший фахівець із землезнавства — знайшов його, ледь живого з голоду, в нетрищах Нижнього міста і доправив до цього палацу. О, щасливі, *блаженні* спогади!

Звісно, за тих часів Палац тіней знали ще як Палац світла, і, приоздоблений незліченними вікнами з кольоровими шибамі, завдяки яким усе всередині вигравало самоцвітними барвами, він був найвеличнішою спорудою у Санктафраксі. Отоді-то його, Щипа, дивовижне створіння, немовби видуте зі скла, призначили хранителем палацу.

Старезний веретенник добрався до четвертого помістка і зупинився, аби віддихатись. Та ба, часи змінилися. Небознавці почали брати гору. Здавалося, наземні студії віджили своє. По всьому Санктафраксу виростили небознавчі вежі — в они ставали дедалі гінкіші, сягаючи високо в небо. Із завершенням будівництва Коледжу Хмар Палац світла геть загубився серед споруд і поринув у глибоку тінь.

Невдовзі після того почалися Великі чистки; фахівців із землезнавства хвиля за хвилею виганяли з міста, і величний Щипів палац перетворився на Палац тіней. Щип зітхнув. Потім потяглися самотні літа. Помер старий бібліотекар, і на посаду Найвищого Академіка обрали небознавця. Він віддав перевагу одній із новозбудованих величних веж, і Щип сам-один zostався доглядати старий палац з усією ревністю, на яку був тільки здатний.

Але тіні були його друзі. Він лишався в палаці, слухав і чекав.

А потім — років за шістдесят — Найвищим Академіком став Лініус, молодий Професор Мрякошупізму. “Ще один небознавець!” — подумав тоді Щип. Одначе веретенник помилявся. Лініус не був схожий на інших. Він шанував давні традиції. Він переїхав жити до палацу і виступав з балкона, закликаючи покінчити з ворожнечею та суперечками між угрупованнями і покласти початок новій ері, коли вчені-землезнавці та вчені-небознавці не ворогуватимуть між собою, а доповнюватимуть одні одних.

Небознавці були аж ніяк не в захваті від такої перспективи — ні тоді, ні тепер. Вони шушукалися, змовлялися між собою — Щипові траплялося їх чути, — та що це нині могло зарадити? Адже Лініус — Найвищий Академік.

Щип зупинився біля дверей кабінету свого пана і тричі постукав.

— Заходь, Щипе, — озвався втомлений голос.

— Пане, я приніс новину від Вітроногого Шакала, — сказав Щип, заходячи в накурену кімнату. — Він повідомляє приблизний час свого прибуття.

— Коли?

— За три години, пане.

— Куди ти мене тягнеш, Маріс? — тихо засміявся Лініус, усвідомивши, ще й досі із пов’язкою на очах, що слідом за дочкою, ледь накульгуючи на поранену ліву ногу, переходить велику залу.

— Стій! — скомандувала дочка, і Лініус відчув, як її тендітні пальці розв’язують вузол у нього на потилиці. Шовковий шарф упав додолу. — Гаразд, — мовила вона, — тепер можна розплющувати очі.

Лініус зробив, як сказано. Він потер очі, глянув униз і побачив на столі, просто перед себе, напівзакінчену мозаїку. Він задумливо потер підборіддя.

Лагідний промінь тьмяно-жовтого світла перетнув тіняву залу: велетенська летюча скеля крутнулась на місці. Маріс затамувала подих.

Чи сподобається батькові картина, викладена зі шматочків небесних кристалів, а чи він волів би, щоб його дочка зробила щось оригінальніше?

Коли Маріс тільки бралася до роботи, намір повторити стародавній Мозаїчний квадрат видавався їй просто чудовим, і напередодні її початку вона кілька годин провела на людному мармуровому майдані перед Ратушею, копіюючи складний візерунок до найменших подробиць. Дуги концентричних кіл. Кути, під якими ламалися жмути блискавиць. Точне співвідношення різних секторів. Відтак розрахунки перетворилися на ескіз, щоб з його допомогою домогтися якнайдокладнішого відтворення.

Батько підняв схему, розглянув, відклав набік і перевів погляд на незавершену мозаїку.

— Вона... — почав він і нахмурився.

Маріс ковтнула клубок у горлі. Так, вона *повинна була* зробити щось оригінальне. Птаха помагай-біді, приміром. Або спілчанський корабель... ні, краще корабель небесних піратів, а під ним — шпилі Санктафракса. А може, білих круків, які кружляли б над Піднебесною обсерваторією...

— ... просто... чудова! — захоплено вигукнув Лініус. Він схилився над столом із рудодуба і скуйовдив доччині коси. — Ти, Маріс, розумничка.

Дівчина усміхнулась. Тільки так їй пощастило стриматися, аби не замуркотіти з утіхи, ба, Маріс була така щаслива, що поки вона ворожила, куди покласти шматочок жовтого небесного кристала, рука, в якій вона його тримала, тремтіла.

— Може, отуди? — запропонував Лініус, показуючи на прогалину в одній із кривулястих блискавиць.

Маріс опустила кристал куди слід, і тут знадвору почулося баламкання дзвона — дзигарі вибили п'яту. Вона звела погляд і сором'язливо всміхнулась, та батько уже встиг відвернутися і зі збентежено наморщеним чолом видивлявся кудись крізь скло високих балконних дверей.

— Саме в раз, — промовила дівчина. — Дякую.

— Що? Я... — неуважно муркнув Лініус. Потім, оглянувшись, він завважив, що дівчина завершила блискавку. —

А, бачу, бачу. — Він помовчав. — Скажи-но мені, Маріс, чому ти вирішила скласти мозаїку саме у формі Великої печатки?

— Великої печатки? — здивовано перепитала дівчина.

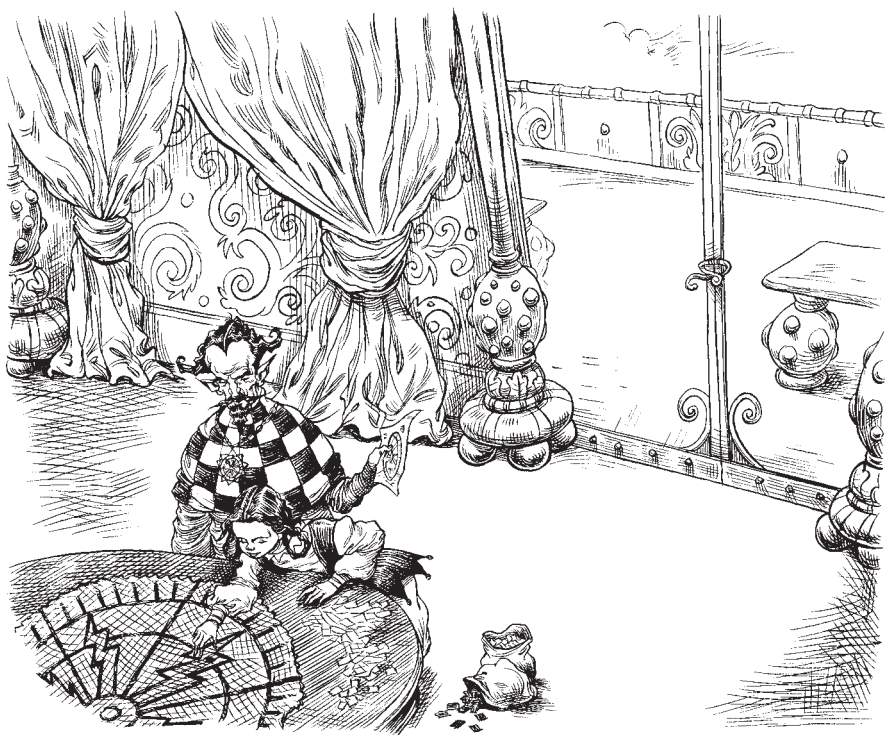
— Так, дитино моя, — відказав Лініус із ноткою нетерплячки в голосі. Він підняв свій важкий нашийний ланцюг високого посадовця, і перед дівчиною загойдався туди-сюди медальйон, підвішений на ньому.

— Ах, *ах*, — озвалася дівчина. — Так, справді, на вигляд схоже. Але я складала Мозаїчний квадрат.

— Я можу за теє поручитися, — пропищав чийсь голос із протилежного кінця кімнати. — Учора ми провели там три години. Стругав такий бурхливий вітрюган, а що вже холодний — не сказати!..

Лініус обернувся, вдивляючись у напівтемряву.

— Вельма Тернодерев? — здивувався він. — Невже ти?

— Ні, королева процесії в Окострільну ніч,—відповів ледь саркастичний голос.

Лініус усміхнувся. Як темнолісняки різняться від учених! Ані манірності, ані кривлянь, ані нещирих компліментів, які, досить лише повернутися спиною, відразу змінюються злісними плітками. У няньки Вельми, старої лісової трольчихи, що на умі, те й на язиці.

— Аби ти знав, — вела далі Вельма, — скиглити не в моїй натурі. Якщо доньці, щоб привернути до себе увагу, доводиться вистоювати по три години на буйному вітрі, що ж, нехай, — вона стиха прокашлялася. — Я це не з тим, щоб когось образити, — додала трольчиха.

— А ніхто й не ображається, — відказав Лініус. Він знав, що стара має рацію. Виконання почесних обов'язків поглинало силу часу і вбило чималий клин між батьком та дочкою, а раніше ж вони так раділи зі своєї близькості.

Летюча санктафракська скеля крутнулася ще раз, і по просторій кімнаті метнулися тіні. Вельму Тернодерев на мить осяяло тьмяно-жовте світло. Вона сиділа на підвісній канапі, тримаючи на колінах кросна, а на плечі у неї вмотився лемурчик-верхолаз — ручне звірятко Маріс.

— Звісно, остаточно завершеною мозаїка виглядатиме ще краще, — гомоніла вона, не відриваючи очей від шитва. Її постать знову накрила тінь. — І якщо Маріс пообіцяла закінчити її якнайшвидше, було б дуже гречно з вашого боку не змушувати її чекати на ваші наступні відвідини невідь-скільки.

— Авжеж, авжеж, — муркнув Лініус, який не розчув жодного слова. Патериця знов опинилася в його руках, і, спершись на неї всім тілом, Найвищий Академік вдивлявся у балконні двері. Вітерець ворухив довгі мережані штори. — Дивно, — пробурмотів він собі під ніс. — Я міг би запрягтися, що Щип сказав “три”...

Ту ж мить лемурчик, що сидів на Вельминому плечі, застрибав на повідцю і заверещав не своїм голосом: тонкий пронизливий крик супроводжувався голосним покашлюванням, і, якби він, замість летючого палацу, знову був у Тем-

нолісі, — ці згуки сколошкали б усіх його родичів, попереджуючи про невидиму небезпеку.

— Ва-а-ай-й-й — кха-кха-кха-кха-кха...

— Заспокойся, Мізинчику! — сказала Вельма, садовлячи звірятко біля себе і погладжуючи його тремтливі шию та плечі. — Ну, годі, заспокойся. Тихо будь!

Одначе лемурчик і гадки не мав утихомирюватись, і, коли Вельма спробувала взяти його на коліна, тваринка подряпала їй ноги і так хвисьнула по обличчю своїм чіпким хвостом, аж на щоці їй схопився білий басаман.

— А-а-а! — закричала трольчиха з болю і випустила кінець повідця.

Лемурчик скочив на підлогу і, прищуливши очі та настовбурчивши сине плямисте хутро, прожогом шаснув до дверей.

— Мізинцю! — гукнула Маріс, кидаючись за ним на вздогін. — Ах, ти ж, гидотнику! Назад, на місце!

— ВА-А-АЙ-Й-Й — КХА-КХА-КХА-КХА! — знову заголосив лемурчик.

— На місце! — вдруге скомандувала Маріс, уже сердячись. — Негайно ж! — Вона занепокоєно зиркнула на батька. Він ніколи не схвалював її бажання тримати в палаці ручну звіринку найменше їй хотілося дати привід позбутися її. Та, дивна річ, він, здається, не усвідомлював, що діється, — ба більше, немовби нічого не помічав.

І тут Маріс зрозуміла, в чім річ. За шкляними балконними дверима з неба поволі спускався могутній корабель небесних піратів. Лопотіли в ірила, в золотому світлі призахідного сонця блищала корабельна мідь. Видовище було величне. Та й це ще не

все. По кривизні ліній та різьбленні на блискучій полірованій прові вона впізнала “Приборкувача ураганів”.

Поки вона дивилась, піратський корабель кинув якір. За мить на поручні спустився трап — і на балкон зійшов елегантний капітан “Приборкувача ураганів”.

У Маріс тьохнуло серце.

Не те, щоб їй був неприємний капітан повітряних піратів, навпаки, з усіх батькових друзів Вітроногий Шакал подобався їй чи не найбільше. Дядько Вітроніг — ось як вона колись його охрестила. З ним було весело, а ще він інколи показував їй дивовижні фокуси. Ні, зовсім не Вітроногий Шакал розчарував її — уся притичина була в батьку та ще, звичайно, в тому, що вона така дурна!

Коли ще раніше, пополудні, Лініус зайшов до цієї світлиці, зайшов без попередження, неждано-негадано, Маріс так нетямилась від щастя, що навіть не запитала про причину відвідин. Вона просто подумала, що йому хочеться трохи побути зі своєю донькою.

Тепер вона зрозуміла, що помилялася, і пригадала, як він місця собі не знаходив, раз по раз звіряючи час і визираючи у вікна. Батько прийшов сюди зовсім не для того, щоб її побачити! Лініус просто виглядав одного зі своїх друзів-темнолісників.

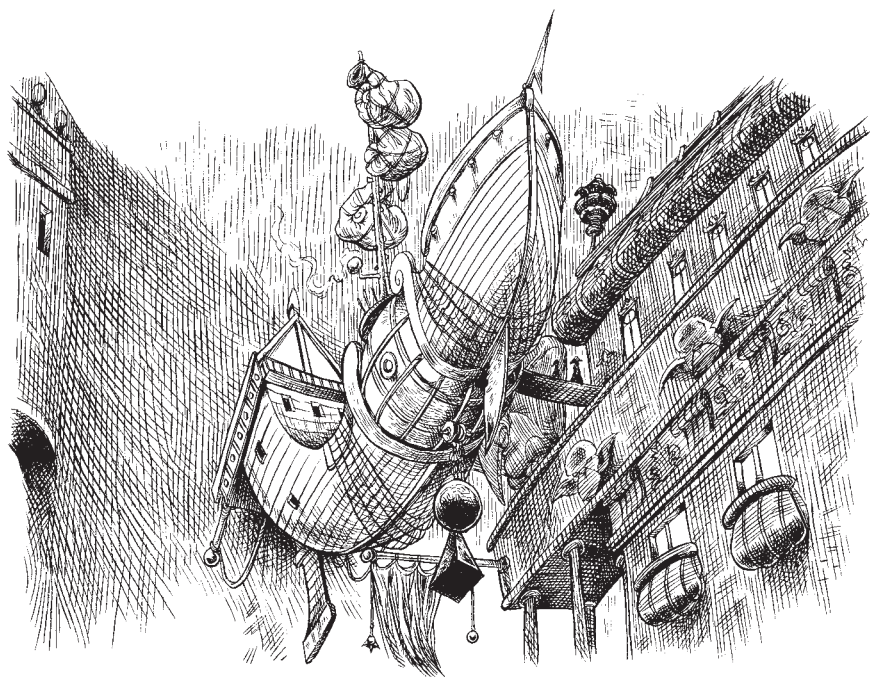
— Ва-а-ай-й-й — кха-кха...

— Мізинчику! — закричала Маріс із раптовою люттю. — Чи заціпить тобі нарешті?

— ... кха-кха...

Вельма кинулася вперед і копнула верескливу і дряпучу тварючку, відкидаючи її від дверей. Маріс ухопила кінець смика і намотала його собі на руку.

Ту ж мить розчинилися двері і з них, роззираючись на всі боки, виткнулася кутаста веретенникова голова.

— Я приніс зілля для свого пана, — почав він, — а та-
кож...

— А-а-ау-у-у! — заголосив лемурчик, і до болю в голосі
звірятка долучалися гнів та образа

Щип замовк.

— Де... де ручна тваринка молодії панночки? — поспи-
тав він засапано.

— Тобі ніщо не загрожує, — заспокоїла його Вельма. Ве-
ретенник помітив, як у руках Маріс звивається розлюче-
ний лемурчик, і скривився. Вельма осміхнулась. — І не со-
ром тобі? Щоб оце такий бугай, такий здоровило-веретен-
ник та боявся крихітного лісового лемурчика!

— Я... тобто... — зникло заворушив антенами Щип. —
У мене нове повідомлення для пана, Найвищого Ак...

— Авжеж, авжеж, чеши далі! — нетерпляче гукнула Вель-
ма. Подеколи старий веретенник бував страшенним марудою.

— Повідомлення надійшло від Вітроногого Шакала, ка-
пітана піратського небесного корабля “Приборкувач ура-
ганів”. — Щип відкашлявся. — Він перепрошує, що його

затримали непередбачені обставини, але сподівається прибути не пізніше як за дві години від названого ще раніше часу, про який я доповідав панові.

— Як завжди, тебе принесло запіздно, — вдруге урвала Вельма веретенника. І кивнула на розчинені балконні двері, де за майвом штор Лініус Паллітакс щиро вітав Вітроногого Шакала. — Гадаю, капітан зможе особисто переказати своє повідомлення, — глузливо додала вона.

— Це вже занадто, — жалісно пробуркотів веретенник. — Яще не оголосив про його прибуття...

— О, нічого страшного! — сказала Вельма, яка завжди вважала поведінку веретенника щонайменше за дивацьку. — Але на вашому місці я б уже йшла, — додала вона, — поки Мізинчик не випручався знову. — Тут лемурчик заверещав і ще голосніше, ніж перше. Щипова голова ураз зникла, і Вельма зачинила двері. — Прекумедна істота, — засміялася вона. — Чи ба, не сповістив про прибуття! Таж Вітроногий Шакал — давній приятель нашого пана Ну-бо, Маріс, — сказала вона, повертаючись до кросон, — живенько все прибери. На твого батька чекає робота.

Та Маріс її не слухала. Знічев'я чухаючи під бородою лемурчика, який уже муркотів, вона не зводила очей з балкона, де до її батька та капітана Вітроногого Шакала приєднався ще хтось третій. Ні спорядження повітряного пірата, ні довгий плащ та заспинні крила не могли приховати його юного віку — судячи зі стрункої постави, він був хіба трохи старший за Маріс.

Спіймавши на собі її погляд, він звернув на неї свої глибокі, темні очі бувалого в бувальцях небесного паливоди, які аж ніяк не в'язалися з його тринадцятьма чи скількома там роками. Уся терпнучи зляку, Маріс відчула, що червоніє.

· РОЗДІЛ ДРУГИЙ ·

КВІНТ

— кільки літ, скільки зим, Лініусе! — вигукнув Вітроногий Шакал, міцно тиснучи руку Найвищого Академіка. — Гай-гай! Ні числа їм, ні ліку, — додав він. — О, я бачу, ти накульгуєш?!

— Ет, пусте, подряпина, — відмахнувся Лініус. — Скоро не буде й знаку.

— Радий це чути, — сказав Вітроногий Шакал, обкинувши поглядом вишукану обставу і схвально кивнувши головою. — Небо до тебе прихильне.

— Та й тебе нібито ласкою не обділяє, — відповів Лініус, киваючи головою на “Приборкувача ураганів”, що громадився за їхніми спинами. — Красень, а не корабель!

— Вітрила — з найкоштовніших шовкових ниток лісового павука, — похвалився капітан небесних піратів. — І найкраще корабельне дерево-світляк, яке тільки можна купити за гроші. — Він похитав головою. — Розумієш, його б усього, тобто “Приборкувача”, не завадило підремонтувати. Ти не повіриш, крізь що нам довелося пройти, поки ми дісталися сюди. Бурі, урагани, туманні смерчі, а потім — най-

більша небесна битва, яку тільки можна собі уявити! Ми зіткнулися з самим “Великим повітряним китом”!

— “Великий повітряний кит”, — пробуркотів Лініус. Такі речі як повітряні битви були чимось страх далеким від його життя кабінетного експериментатора, а все ж навіть йому доводилося чути про “Великого повітряного кита”. Жахлива слава цього невідомого корабля котилася далеко поперед нього

— Нам ледве пощастило вийти живими з цієї халепи, — провадив Вітроногий Шакал. — Правда ж, Квінте?

Зі свого сховку за кохликами від протягів шторами Маріс бачила, як юнак ступив крок уперед. Він виглядав страшенно самовпевненим, а коли говорив, голос його бринів гучно і твердо.

— А все ж ми вибралися, батьку, — сказав він, блискаючи веселими очима. — Та ще й прихопили стільки чорних діамантів, що вистачить не то на один, а на цілих сто ремонтів “Приборкувача ураганів”!

— Золоті слова, хлопче! — засміявся Вітроногий Шакал, плескаючи сина по плечі. Він обернувся до Лініуса і позмовницькому постукав себе по скульптурному носі. — Мушу тобі сказати, що такого сюрпризу отой триклятий спілчанин, Марль Манкرويد, від нас не сподівався. Тепер він двічі подумає, перш ніж нападати на капітана небесних піратів Вітроногого Шакала.

— Себто, — хрипко реготнув Квінт, — якщо він узагалі повернеться в Нижнє місто.

Вітроногий Шакал знову перевів погляд на Лініуса.

— Він мав невеличку халепу з летючою скелею, — пояснив капітан. — Скеля охолола і...

— Шугонула вгору, просто у відкрите небо, — закінчив за нього Лініус. — Ах ти ж, підступний старий псјуро! — вигукнув він і вдруге обійняв свого давнього друга. — Я бачу, т ианітрохи не змінився. Ласкаво просимо до Палацу тіней — і тебе, Вітроногий Шакале, і тебе, Квінте.

Маріс бачила, як юнак приклав лівицю до серця і шанобливо схилив голову.

— Квінте, хлопчику мій, — не вгавав Лініус, — тобі було три роки, коли я бачив тебе востаннє. Скільки ж тобі тепер? Дванадцять? Тринадцять?

Квінт підвів голову.

— На той год буде сімнадцять, — заявив він.

— Знову вкорочуєш собі віку? — насварив сина Вітроногий Шакал і дав йому легенького потиличника. — Йому чотирнадцять, — пояснив пірат.

Маріс насилу стримала сміх.

— Але ж це правда, — озвався Квінт, ледь спохмурнівши. — Цього року мені виповниться п'ятнадцять, наступного буде шістнадцять і піде сімнадцятий, а потім...

— Я бачу, юний Квінт напрочуд творчо підходить до лічби, — зауважив добряче розвеселений Лініус. Він зміряв хлопця поглядом.

— Скажи-но мені, Лініусе, — звернувся до Академіка Вітроногий Шакал зі споважнілим обличчям. — Що це за збір такий нагальний? Ти щось надумав?

— На все свій час, — усміхнувся Лініус, і обернувшись до прочинених дверей, гукнув до доньки: — Маріс? Ти ще тут, у світлиці?

Маріс аж серце впало, вона майнула геть від штори і підбігла до столу з розкладеною на ньому напівготовою мозаїкою.

— Так... так, батьку, — відгукнулася вона, сподіваючись, що він не зауважить її збентеження.

— Тоді ходи сюди, дитя моє! — гукнув Лініус. — Ти ще не привіталася з Вітроногим Шакалом.

Спустивши очі додолу, Маріс вийшла із тінявої кімнати і ступила на балкон. Вона всміхнулася Вітроному Шакалові.

— Сили Небесні! — вигукнув капітан небесних піратів, коли вона рушила до нього. — Хто ця гінка та пишна квітка? Хіба це Маріс? — Він пальцем узяв юнку за підборіддя і підвів її голову. — Чи таки вона?

Маріс зашарілася.

— Так, це я, — прожебоніла дівчина.

Вітроногий Шакал недовірливо похитав головою.

— Брехня! — хмикнув він і додав: — Утім, є один спосіб це перевірити. Моя крихітка Маріс завжди носила у вусі золотого дукача. — Його рука сягнула вперед і легенько торкнулася щоки дівчинки. — А ось і він! — гукнув він. — Ні, це таки Маріс!

Він тицьнув монету їй у руку.

— Дякую, — прошепотіла, зашарівшись, Маріс. Опинившись у центрі уваги, вона починала ніяковіти, а тут ще з неї не зводив очей Квінт, син Вітроногого Шакала. — Я не... себто, я не сподівалася... — Вона вп'ялася поглядом у золоту монету.

— Ну, звісно ж, не сподівалася, — підхопив Вітроногий Шакал.

— Маріс, — звернувся до дівчинки батько, — ми з Вітроногим Шакалом маємо обговорити одну важливу справу, тож, будь ласка, розваж нашого молодого гостя, онде він сидить, бачиш? — Він помовчав. — Його звати Квінт.

— Квінт, — сповільна проказала Маріс, удаючи, ніби чує це ім'я вперше. І кинула на хлопця швидкий погляд. Вона примітила, що його очі не чорні, а радше чорні, аж сині, як найтемніші грозові тучі, що налітали подеколи з відкритого неба. — Тоді тобі краще піти зі мною, — запропонувала вона парубійкові.

Коли обоє зникли у глибині будинку, Вітроногий Шакал обернувся до Лініуса.

— Що доросліша вона стає, — зауважив він тихо, — то більше робиться схожа на свою матір.

Лініус сумно кивнув головою.

— Інколи я ловлю себе на тому, що мені аж боляче на неї дивитися. І тут не просто зовнішність... Вона так само морщить губи. Так само жує кінчики своїх кіс. Не збагну: яким дивом вона могла успадкувати манери матері, зроду її не знавши? — І він похитав головою.

Вітроногий Шакал поклав руку Лініусові на плече.

— Не забувай, мій друже, — озвався він, — свій ківш лиха довелося випити й мені.

Лініус винувато проковтнув клубок у горлі.

— Даруй мені, — вибачився він. — Я надто заглибився у власні переживання. І гадки не мав ятрити тобі душу...

Вітроногий Шакал кивнув головою.

— Я знаю, тобі нелегко, — сказав він просто.

— Що правда, то правда, — притакнув Лініус. — І ось про це мені й хотілося б із тобою поговорити. Присядь-но, будь ласка.

Капітан небесних піратів примостився поруч із Найвищим Академіком біля самих балконних поручнів на лавці з кутюга “залізного дерева”. На них падали тіні від сусідніх височенних веж, наганяючи ще більшого жалю.

— Утратити родину — це жахливо, Вітроногий Шакале, — з ітхнув Лініус.

— Так, Лініусе, так, — відповів капітан, — уцілів лише хлопець, і відтоді я не спускаю його з очей. Ми скрізь подорожуємо з ним у парі. Квінт і я, та ще “Приборкувач ураганів”... — Він помовчав.

— Чи не міг би я просити у тебе одної великої ласки, друже, — мовив Лініус, легенько потираючи ушкоджену ногу.

— Можеш просити що хоч, Лініусе. Ти це знаєш. Проси без ніякого

— Оця моя нога, — поскаржився Найвищий Академік. — Вона поставила мене перед фактом, що я сам усього не потягну. А в мене важлива робота. Та ще й складна. І я потребую допомоги.

— Я капітан небесних піратів, тільки й того, — засміявся Вітроногий Шакал. — Але залюбки зроблю все, що зможу для Найвищого Академіка піднебесного Санктафракса

— Чи не залишив би ти в мене свого сина? — тихенько запитав Лініус.

— Квінта? — з несподіванки Вітроногий Шакал аж підскочив на лаві.

— Мені потрібен учень, — хапливо пояснив йому Лініус. — Хтось, у чийй допомозі я був би певний. Я не можу втаємничити у свій Великий задум тих учених, які усміхаються мені в вічі, а поза очі кують зраду. Мені потрібен темнолісник. Хтось молодий, меткий, жадібний до знань. Я волів би мати своїм учнем сина повітряного пірата.

— Для мене це як грім з ясного неба, — зізнався Вітроногий Шакал, знову сідаючи на лавочку. — Після тієї жахливої ночі, коли я втратив матір і дітей, думка про те, що я втрачу ще й Квінта...

— Вітроногий Шакале, давній мій друже, ти не втрапиш його, — поклав йому руку на плече Лініус. — Він просто б ув би біля мене, при Найвищому Академіку Санктафракса. Мешкав би тут, у цьому палаці, навчався б у Водограйному домі разом із моєю дочкою і виконував деякі нехитрі обов'язки як мій учень. Зрештою, хто знає! Справний хлопець, на кшталт Квінта, з часом міг би навіть здобути собі місце в Лицарській Академії.

— Хм, просто не знаю, що й сказати, — відповів Вітроногий Шакал, аж надто добре обізнаний з тим, які небезпеки чигають на лицаря-академіка на його життєвому шляху. Очі йому затуманилися. — Я б не пережив, якби...

— Вітроногий Шакале, друже, — промовив Лініус, ласкаво беручи його за обидві руки. — Тут Квінтови нічого не загрожуватиме. Ніде у всьому Світокраї він не буде у більшій безпеці. Поки він лишатиметься під моєю рукою, жодна волосинка не впаде з його голови. Даю тобі слово.

— Слово, якому я вірю, як власному, — всміхнувся Вітроногий Шакал. — Ти малюєш райдужні перспективи для мого сина, Лініусе. Я не стоятиму хлопцеві на заваді.

— Дякую тобі, старий, — тепло промовив професор. — Ти не знаєш, як багато це для мене важить. — Він повернув голову в бік відчинених балконних дверей, звідки долинав приглушений гомін голосів. — Здається, він скоро почуватиметься як удома.

— Поклади назад! — скрикнула Маріс.

Квінт крутив у руках дивоглядний жовтий кристалик.

— А що воно таке? — не вгавав він.

— Це — небесний кристал, як тобі вже так припекло знати, — з серцем відповіла Маріс і вихопила камінь у нього з рук. — Мій батько добув ці кристали в лабораторії.

— Видно, розуму йому не позичати, — зауважив Квінт.

— Авжеж, — пирхнула Маріс. — Весь Санктафракс визнає його найвидатнішим ученим свого покоління. Недурно ж його обрали Найвищим Академіком. — Вона повернула кристал на його місце у мозаїці. — Будь ласка, нічого тут більше не чіпай, — з підкресленою чемністю попрохала вона. — Я викладаю цей малюнок для свого батька. Самотужки.

Квінт знизав плечима. Йому не сподобалися ані притиск у її голосі, ані її зверхність. Однак він нічого не сказав. “Мудрий промовчить, а нерозумний скипить”, — говориться у приказці. І поки Маріс і далі вибирала найрозкішніші кристали і ставила їх на місце, зумисне повернувшись спиною до Квінта, хлопець сам-один пустився у мандри по світлиці, аби оглянути її всю.

Коли він тільки пройшов у неї з балкона, кімната видавалась йому затемною, аби її гаразд вивчити “Світлиця з балконом”, — назвав її Найвищий Академік і саме світлицю він і сподівався побачити — невеличку і затишну.

Але його очі вже встигли призвичаїтися до тонкої гри тіней, і Квінт побачив, що стоїть у просторій залі з високими колонами, склепінчастими арками та величними кришталевиими світниками. І хоч у приміщенні й видніло кілька крісел та підвісних канап, згрупованих у протилежному кінці навколо килима біля схожого на печеру коминка,

де укрихитній грубці палав світляк, вони видавалися сміховинно малими і недоречними, ще більше увиразнюючи маєстат неосяжної зали.

Він збирався попрохати Маріс розповісти докладніше про призначення цього чудного Палацу тіней, коли з канапи, що висіла перед ним, озвався чийсь писклявий голос:

— Нечемно так витріщатися.

Квінт здригнувся.

— Я... я перепрошую. Я не знав, що тут хтось є, — прожебонів хлопець. Напруживши зір, він помітив у сутіні куцу пухку істоту, з лиця схожу на лісову трольчиху, — вона сиділа на підвісній канапі, випроставши оцупкуваті ноги. Квінт ступив крок уперед і простяг для привітання руку. — Моє ім'я Квінт, — відрекомендувався він церемонно додав: — Запізнатися з вами для мене велика честь.

Вельма сміючись відклала своє шитво вбік і скочила з канапи.

— Для мене це теж неабияка честь, — відказала вона, як вимагав етикет, і поручкалась із хлопцем. — Моє ім'я Вельма Тернодерев. — Трольчиха всміхнулася. — Давно вже мені не траплялися молодики з такими витонченими манерами.

— Виходить, ви давно не спілкувалися з сином капітана небесних піратів, — відповів Квінт, озираючись, чи не чує його, бува, Маріс.

Дівчиськові не завадило б знати, що не вона одна має такого поважного батька.

— Капітана небесних піратів, — луною озвалася Вельма, вочевидячки вражена.

— Найвідважнішого, найкращого і найшляхетнішого небесного капітана з усіх, які будь-коли борознили небо, — запевнив Квінт.

Маріс, схилена над мозаїкою з червоним кристаликом у руці, розчаровано зітхнула. Мало приємного, коли тебе просять розважати задаваку, якого світ не бачив, а тут ще й нянечка... Як вона могла отак купитися на кілька солодкавих фраз! Чи вона не добачила, який він хамула, який неотеса, який він...

— О, невже це лемурчик-верхолаз, — долетів до неї Квінтів вигук, і, обернувшись, вона побачила, як Мізинчик скочив з люстри і вмовстився на канапній спинці поруч із Вельмою.

— Тобі що, не подобаються ці звірята? — запитала Вельма. — Якщо хочеш, я його прив'яжу.

Маріс затамувала подих. “Чи не виявиться у досі непроникному панцері цього хлопця якоїсь шпарини?” — подумала вона.

Та де там, звідки їй було взятися! Сяючи білозубою усмішкою, Квінт простяг руку до скигливої тваринки і почухав її великим і вказівним пальцями. Умить заспокоївшись, лемурчик стрибнув йому на руки і замуркотів з розкоші. Побачивши крах своїх сподівань, Маріс із серцем відвернулася.

— Обожнюю лемурчиків, — гомонів Квінт, — а цей ще й гарний як намальований. Він має якесь назвисько?

— Мізинчик, — відказала Вельма.

Квінт усміхнувся до звірятка і полоскотав йому за вухами.

— Ти любиш, щоб тебе гарненько полоскотали, еге ж, Мізинчику? О, ще б пак, це ж так приємно... — Лемурчик геть обм'як і муркотів чимраз голосніше.

Маріс насупилася. Спочатку її нянька. А тепер її звірятко. Єдине, чого їй зараз хотілося, це щоб Вітроногий Шакал та її батько, не гаючись, владнали свою справу і щоб капітан морських піратів нарешті забрав свого жадливого сина і полетів геть. Натомість Вельма в супротивному кінці світлиці була іншої думки.

— Якщо ти залишаєшся, — оголосила вона, — я приготую підвечірок. Що ти любиш?

Квінт відірвав очі від лемурчика.

— Усе, — відповів хлопець. — За винятком квашеного крайдорожника. Для лісових тролів він, звичайно, неабиякий марципан, але, боюся, ця гидота не для мене.

— Який дивовижний збіг, — засміялася Вельма, — Маріс теж терпіти його не може! — Вона зіслзла з канапи і подалася до дверей, Мізинчик і собі скочив із Квінтових рук і гайнув з а нею. — Йому теж час пити чай, — пояснила Вельма. — Я ненадовго. Почувайся як удома.

Коли Вельма і ручний лемурчик-верхолаз відійшли, у величезній залі запала ніякова тиша. Квінт заходився никати попід стінами, приглядаючись до інкрустованих панелей, і звук його кроків похму-ро відлунював довкола.

Маріс охоче відклала б свою роботу до завтра, бо в дедалі гущіших сутінках стало важко розрізняти відтінки небесних кристаликів. Але якщо вона урве її зараз, їй доведеться заходити в розмову з Квінтом, а це її не гріло.

Нічого не підозрюючи про лихий гумор Маріс, Квінт зупинився під стіною і легенько провів пальцями по химерній інкрустації. Кожна панель була прикрашена найтонши-

ми візерунками, викладеними з різноколірної деревини. Різьблені закрутки, кільця та кучерики сплїталися у систему більших вихорів, розбиту на рельєфні гратчасті конструктивні частини, по краєчках кожної з яких пишалися химерні завої, а всередині — мудровані незнайомі емблеми. Квітка та скручена линва. Три перехрещені драбини. Кілька концентричних кіл, розбитих зіркою із сімома променями...

Чогось такого Квінт ізроду ще не бачив!

— Чудасія, та й годі! — ледь чутно прошепотів він.

— Чудасія та й годі... та й годі... й годі... — залящало відлуння, підхопивши його схвильований голос.

Маріс урвався терпець. Хай уже тобі зіпсували півдня, але щоб іще й отак зухвало веселитися! Ось він, живий образ хвастощів та неотесаності. Утелюючись сюди, копірсається в її мозаїці, причаровує Вельму, задурманює Мізинчика... Дівчина аж застогнала спересердя.

Квінт рвучко обернувся.

— З тобою все гаразд, Маріс? — запитав він.

— Так, я... — розгубилася дівчина, заскочена його стурбованим тоном. — Просто дере в горлі. — Вона відкашлялася. — Луна завжди спотворює звуки.

Квінт кивнув головою.

— Це найрозкішніше відлуння, яке мені доводилося... ЧУТИ!

— Чути... ути... ти... и...

Вони обидвоє голосно розсміялися, і відляски їхнього сміху змішувалися з відлясками решти звуків, поки Квінт прямував залом до столу, за яким Маріс і досі працювала над мозаїкою. Хлопець демонстративно підніс руки.

— Я нічого не чіпатиму! — запевнив він. — Обіцяю.

— Сподіваюся, — кинула Маріс із напускною суворістю.

Квінт спохмурнів.

— Невже тобі й справді щось тут видно? — запитав він.

— Трохи темнувато, — погодилася Маріс, — та ба, я пообіцяла батькові якнайшвидше закінчити для нього цю штуку. — Вона глянула на Квінта. — Чи не засвітив би ти мені моє їлампи? — попросила дівчина. — Мені не дають

— Я? — розхвилювався Квінт, і по обличчі юного пірата, Маріс це постерегла, мигцем ковзнула тінь страху — дикого, мимовільного. Та за мить він знов опанував себе. — Засвітити твою лампу? — повторив він бадьорим голосом. — О, будь ласка.

Маріс уважно приглянулася до хлопця. Навіть у темряві його шкіра блищала від поту.

— Ні, якщо це надто морочливо, — сказала вона підступно, — тоді не переживай. За хвилику сюди повернеться Вельма.

— Пусте, — озвався Квінт. — Як вона це робить? Вогняними віхтями? Кресалом?

— Зазвичай вона бере жарину з грубки, — пояснила Маріс. — Щипці на гаку.

Квінт кивнув головою, узяв лампу і повернувся йти. З насурмоненим обличчям прошкував він залом до невеличкої грубки всередині здорового коминка. Важко гупаво серце. Ноги наче налилися оливом. Йому здалося, ніби краєчком ока він зауважив, як по долівці котиться щось блискуче; він повернув голову в той бік — нічого невидно!

У грубі весело палав світляк, і розпечені до темно-фіолетового жару головешки шугали навсібіч у її нутрі. Охоплений нервовим дрозом, Квінт поставив лампу додолу. Зняв з гака щипці, нахилився до груби і клацнув клямкою. Відчинилися дверцята,

змайстровані зі скла та заліза, і Квінтови в обличчя шибнув струмись розпеченого повітря.

— Нічого страшного, — шепотів він сам до себе. — Вог... вог... вогонь як-не-як у грубі. Не панікуй. Про... про... просто запхай щипці всередину, зляпай одну палахкотячу головешку і засвіти лампу. І тоді будеш на ви...висоті, Квінте. На висоті..

У протилежному кінці світлиці зосереджено супила брови Маріс. Дивацька лункість, чутлива акустика зали нікуди не поділилася, і вона чула всі слова, на яких затинався Квінт. Не знати з якого дива, але цей хлопчисько просто ціпенів, коли бачив вогонь. Можливо, вона задалеко зайшла.

І раптом ноги самі понесли її до хлопця.

— Не треба, я обійдусь і так! — вигукнула вона. — Квінте, облиш!

Та Квінт уже тяг палаючий оцупок із груби. Його спітнілі руки так тремтіли, що він ледве міг утримати щипці. Коли ж Маріс закричала, він аж підскочив од звуку її голосу і впустив їх додолу.

Щипці брязнули об кахляну підлогу. Однак палахкий оцупок не впав і нікуди не полетів. Жариста головешка, наполовину охоплена вогнем, завмерла у повітрі за кілька вершків від Квінтових очей.

Немов зачарований, хлопець не зводив з оцупка нажаханого

погляду і не міг

ані ворухнутись, ані

закричати. Вогонь. Во-

гонь! Він дивився, як

дедалі наближаються розпе-

чені до білого жару вогненні

омахи. Відчував, як вони

дедалі дужче жаж-

тять жаром. Він

знову вдихав отой

моторошний смо-

рід. Навіть від-

чував його *смак*. Обсмалене волосся, звугліла плоть. І чув у вухах *оте все*. Сичання, потріскування. І крики, крики, крики...

— Ні! Більше це не повинне повторитися! — зойкнув Квінт, і Маріс навіть незчулася, як він сягнув лівицею вперед і вхопив палаючу головешку.

— Квінте! — вереснула дівчина. — Що ти робиш? Не будь... — Квінт укинув головешку назад у грубу і грюкнув дверцятами. Маріс проковтнула клубок у горлі. — ...дурнем, — ледь чутно докінчила вона.

Туж мить за їхніми спинами відчинилися двері. Квінт і Маріс винувато обкрутилися на місці. У дверях, із повною тацею наїдків, стояла Вельма. Мізинчик сплигнув із плеча трольчихи і помчав до них.

— Я подумала, що вам припадуть до смаку підсмажені жолудеві грінки з гой-ягідним варенням, — озвалася вона, причиняючи ногою двері. — Із волорожачим сиром та сиропом для... — Її брови опустилися. — Що це ви тут витіваєте? — запитала вона підозріливо.

— Ні... нічого, — відповіла Маріс.

Вельма гучно втягла в себе повітря. Її м'ясистий, бульбатий ніс скривився.

— Світляк і... хто з вас обпікся? — запитала вона без зайвих церемоній. — Ану ж бо покажіться мені!

Квінт простяг руки долонями вниз. На долоні й на пальцях красувалися болючі червоні виразки та полопані пухирі. М'якенька подушечка великого пальця була обпечена до живого м'яса.

Маріс ахнула і закусилася спідню губу. Вельма опустила тацю, взяла горнятко і хлюпнула повну ложку варення Квінтови на долоню. Квінт покосився на Маріс, поглядом запитуючи, чи не здуріла, бува, стара лісова трольчиха остаточно.

— Нянечко, варення? — здивувалася Маріс.

— Гой-ягідне варення, — пояснила Вельма, розмазуючи липку жовту масу по опіках. — Мастю з гой-ягоди, певна річ, було б краще, та, гадаю, трошки корового цукру не

зашкодить. Ось, — закінчила вона нарешті. — А тепер, якщо ми обв'яжемо оцією серветкою... Отак. — Вона підвела погляд. — На ранок рука буде здорова-здоровісінька.

— Дякую вам від усього серця, — чемно озвався Квінт.

Та Вельма була вже не в тому настрої, аби умлівати від милих речей.

— А я від усього серця дам тобі копняка під одне місце, як іще раз побачу, що ви граєтеся з грубою! — заявила вона грізно.

— Він тільки намагався засвітити мені лампу, — заступилася за хлопця Маріс.

— А, ну то нехай цим клопочеться той, кому воно до снаги, — відрубала Вельма. Трольчиха підвелася. — Піду-но краще принесу ще одну розетку варення, а потім ужея — я — заходжуся коло лампи. Затямили?

— Так, нянечко Вельмо! — дружно відказали Маріс і Квінт.

— Що сталося? — обернулася Маріс до Квінта, щойно Вельма вийшла зі світлиці. — Що ти там побачив?

— Побачив? — розгубився Квінт.

— Ну, коли пожирив очима палаючі головешки.

Квінт похитав головою, не в змозі говорити. Він глибоко втяг у себе повітря і проковтнув клубок у горлі.

— Колись я пережив пожежу, — почав він. — Страшну пожежу.

— Я не знала, — стиха промовила Маріс.

— Пожежа на Великій Західній пристані, — провадив Квінт. — То не був нещасливий випадок. Вона спалахнула в моєму домі. Старшина-стерничий мого батька, Сміл, вирішив, що час уже йому стати капітаном “Приборкувача ураганів”. І пустив червоного півня. Мого батька не було вдома, але... — Голос його затремтів. — Моя мама, брати... наша нянька...

— Мені дуже шкода, Квінте, — сказала Маріс.

— Я врятувався через дах, — скривився Квінт. — Я зроду не боявся висоти. Але я не міг порятувати їх... я... не міг... — Квітобхопив голову руками, схлипнув, і голос його став глухий. — Вогонь... дим... жар...

Маріс не зводила з хлопця пильного погляду. До неї починало доходити, яким відважним мав він бути, аби погодитися засвітити їй лампу, запхати руку в грубу, схопити вогнисту головешку... Дівчину враз осяяв не позбавлений тривоги здогад. Усе, що він зробив, робилося заради неї.

Маріс прикро заскніло серце. Їй по зав'язку вистачало й батька, який так дивно поводився останнім часом. Вона зирнула на Квінта, якого ще й досі тіпало після пережитого, і зітхнула. Чим швидше Вітроногий Шакал прийшов би й забрав його, тим було б краще.

Було вже запалено всі лампи та смолоскипи, коли нарешті Вітроногий Шакал і Лініус Паллітакс повернулися до світлиці з балконом. Настала ніч, і поривчастий прохолодний вітер завдавав чималого клопоту команді “Приборкувача ураганів”, яка утримувала корабель над балконом Палацу тіней.

— Заноситься на бурю, — зауважив Вітроногий Шакал.

— Зі снігом та дощем, — підхопила Вельма Тернодерев, і її обличчя видовжилося. — Я відчуваю це всіма своїми суглобами.

— Тож мусимо якнайшвидше завершувати нашу справу, щоб Вітроногий Шакал устиг відлетіти, — заявив Лініус, нервово термояючи пальці. — Будь ласка, сядьте всі. Я маю зробити оголошення.

Маріс і Квінт посідали на сусідніх стільцях, після чого Квінт зосередив усю увагу на тому, щоб приховати свою імпровізовану пов'язку — нині не час для пояснень. Вельма з лемурчиком на колінах знову встиглася на своїй підвісній канапі. Капітан небесних піратів стояв обіч Лініуса, який відкашлювався, перш ніж забрати слово.

— Ось що порішили ми з Вітроногим Шакалом, — оголосив він. — Квінт зараховується до Водограйного дому. Він студіюватиме небознавчі науки та хмароглядство, ми навчимо його основ мжичкометрії, вітроловства, дощознавства, мрякошупізму... Його наука починається з завтрашнього ранку...

— Але, але... — кинувся заперечувати Квінт. Він зірвався на рівні ноги, його обличчя розпашіло від хвилювання. — Але...

— Не перебивай! — різко урвав його Вітроногий Шакал.

— Маріс введе його в курс усіх справ, — провадив Лініус, застережливо глянувши на дочку, щоб та й собі не надумала його перебивати.

— Але ж, батьку, — вигукнув Квінт, — життя вченого не для мене...

— Хлопче, тобі потрібна освіта, — сердито відрубав Вітроногий Шакал. — Колись ти мені ще дякуватимеш за це. — Його очі потемніли. — Ради Неба, якби я мав такі можливості, які відкриваються перед тобою...

— Але я не хочу...

— А потім, ставши моїм учнем, — утрутився в розмову Лініус, — ти виконуватимеш дрібні доручення, про які я тебе проситиму. Успішно їх виконаєш — і для тебе знайдеться місце в Лицарській Академії.

— Ні, ні, ні! — затявся Квінт. — Це не те, чого я хочу. Батьку, — обернувся він до Вітроногого Шакала, — я —

повітряний пірат. Як ти. Як мій дід. І... і... — Маріс бачила, як у хлопця затремтіла спідня губа. Несподівано він порвався до батька, широко розпростерши руки. — Я не хочу, щоб ти покидав мене! — зарядав він.

— Це ж не назовсім, — запевняв його Вітроногий Шакал, у якого від напливу почуттів теж стали тіпатися кутики вуст.

— Але ж нам було добре разом, чи не так? — не здавався Квінт. —

Чи не так? Ми разом мандрували небом. Ти — і я... — Він проковтнув клубок у горлі. — Ти єдиний, хто в мене залишився! — схлипнув хлопець.

— Квінте! — посуворішав Вітроногий Шакал. — Ти залишаєшся тут. — Він поклав руки синові на плечі й зазирнув йому в вічі. — Ти ганьбиш нас обох, — додав він тихо.

Квінт шморгнув носом, відтак утер його.

— Мені шкода, але...

— Мені це теж нелегко буде пережити, — вів далі Вітроногий Шакал. — Я так звик покладатися на твій тверезий розум, на твоє вміння вести перемовини... — Він помовчав. — Крім того, — додав пірат заледве не пошепки, — ти — єдиний, хто в мене залишився.

Лініус, який марно силкувався не чути, про що вони говорять, ступив крок уперед і зупинився перед ними, спираючись на патерицю.

— Квінте, Вітроногий Шакале, — звернувся він, зиркаючи то на батька, то на сина. — Поки Квінт тут, він буде мені за рідного сина. — Лініус усміхнувся. — Цього не досить?

—Досить, — відповів Вітроногий Шакал. Наостанок він міцно обійняв сина і незграбно рушив через усю кімнату до балконних дверей. Коли він проходив у них, мереживна штора зачепилася за його лікоть. Та пірат навіть не озирнувся.

Маріс ніяково зіщулилася. Все йшло зовсім не так, як вона сподівалася. На цей час Квінт уже мав би відлетіти. Натомість його залишили тут, щоб він став учнем школи під назвою Водограйний дім, і, на додачу до всього, вона ще й мала про нього піклуватися. Маріс роздратовано приснула. Це було просто нечесно.

• РОЗДІЛ ТРЕТІЙ •

ВЕЛИКА БІБЛІОТЕКА

вінт поклав перо на стіл і прислухався. Так, знов те саме. Виття і крики — незграйні, спершу далекі, а тоді все ближчі й ближчі, аж поки повітря починав стрясати несвітський гамір.

— Що за чортівня? — промурмотів хлопець. Він визирнув у крихітне віконце. Був тільки один спосіб відгадати цю загадку.

Квінт із гуркотом відсунув стільця назад, вискочив із-за столу, скинувши на дерев'яні

мостики берестяні сувої, які щойно читав, і порвався до вікна. Тільки-но він розчинив його, як гамір переріс в оглушливу какофонію. Що ж її спричиняло?

Квінт якомога далі вистромив

голову
з вузького віконця
і чимвище задер
її. “Невже снігова
буря? — подумав він, ди-
вуючись із роїв снігово-білих
пластівців, що кружляли в пові-
трі. — У таку теплінь? І з таким гу-
ком?” Потім, запримітивши вогненні очі
та блискучі кігті, хлопець зрозумів, що то
буря не снігова, а пір’яна.

— Білі круки! — ахнув Квінт. — Сотні й сотні
білих круків!

Звісно, коли хлопець іще мешкав у Нижньому місті, йому випадало бачити зграї цихптахів. Їхні дивні польоти нагадували санктафракським вченим, що в Каменосаду час збирати летючі скелі. Це знали всі. Але Квінтови ще ні разу не доводилося бачити їх так близько і чути так виразно. Навіть тепер, спускаючись по спіралі усе нижче й нижче, вони не стишували свого крику, від якого закладало вуха. Відірвавши ноги від долівки, Квінт вихилився з вікна трохи далі й зліг на підвіконня

Він побожно спостерігав, як вороняча зграя обліпила дах обсерваторії, утворивши величезну пір’яну кучугуру.

— Неймовірно! — пробурмотів він. — Ну просто... Ой-ой-ой!

Щось тверде й кошає уп’ялося йому в кісточку і боляче її шарпало.

— Ой! — заволав Квінт, щоправда, далеко не так голосно, щоб перекрити гамір гайвороння. Він брикнув ногою. — Геть звідси! — Незграбно звиваючись, хлопець сповзав назад. Раптом уже обидві його ноги опинилися в цупких лежцях якихось двох костюмах.

— Маріс, якщо це ти, то я... а-а-а! — зойкнув хлопець, коли з'ясувалося, що хтось цупить його назад у покій. А ще за мить він добряче — аж загуло в кімнаті! — бахнувся потилицею об край підвіконня, коли його стягували на долівку.

— У-у-у! — застогнав хлопець.

Нарешті кісточки відпущено, і його ноги гупнули на підлогу. Повіки Квінтови здригнулися, очі розплющились. Помалу-малу кімната знерухоміла, переставши стрибати на всі боки.

— Ти! — вигукнув Квінт. — В ім'я Неба, навіщо ти це робиш?

— Тисяча вибачень! — перепросив Щип, манірно вклоняючись. — Я не думав... Тобто, я думав, що вам загрожує небезпека. — Його голос тремтів од збудження.

Квінт потер голову і театральнісінько поморщився.

— Я буду обачніший, — запевнив він.

— Це було б непогано, — мовив Щип, — бо мені доручено переказати вам вимогу засвідчити свою присутність моєму панові, сиріч вашому професорові, що як такий...

— Що? — нецеремонно урвав його Квінт.

Веретенник із поважним виглядом зачинив вікно, щоб приглушити пекельний лемент білих кружків.

— Найвищий Академік хоче вас бачити.

— Зараз? — поцікавився Квінт, спинаючись на непевні ноги.

— Ні, — відповів Щип. — Він хотів вас бачити п'ятнадцять хвилин тому. Казав, невідкладна справа. *Украї* невідкладна.

Квінт поспішився до виходу. Останнього тижня йому траплялося, коли й не бачити на власні очі, то принаймні чути, як сердиться Найвищий Академік, коли його змушують чекати. Він уже виходив із покою, аж на плече йому лягла Щипова клешня.

— І ще одне, юний учню, — промовив веретенник.

— Ну? — озвався Квінт.

— Найвищий терпіти не може, коли його змушують чекати.

Перестрибуючи дві-три сходинки за раз, Квінт прожогом кинувся вниз вузькими сходами, що вели з його невибагливого горища до світлиці з балконом, а на два поверхи нижче — до кабінету Найвищого Академіка. Він уже й так опізнився, тож не можна гаяти ні хвилини!

— А, явився, хлопче, — мовив Лініус, обертаючись через плече, коли Квінт, розпашілий і засапаний, постукав у двері й просунув голову до професорового кабінету. — Заходь, заходь.

Квінт переступив поріг. Він аж полегшено зітхнув, коли з'ясувалося, що Найвищий Академік — він сидів на старенькому табуреті за столом, захарашеним сувоями та мапами — був начебто у кращому гуморі, ніж можна було гадати, дарма що виглядав знервованим і втомленим. Квінт ще тоді не знав, що Щип завжди перебріхував час, аби ті, кого він скликав, завжди прибували вчасно.

— Тільки зачини двері, — додав Лініус. Його голос перейшов у вимогливий шепіт. — Жодне слово з того, що я збираюся сказати, не повинне вийти за межі цих чотирьох стін. Ясно?

Квінт мовчки кивнув головою і зачинив двері, однак серце йому товклося мов навіжене. Про що б то мав говорити професор?

Професор обернувся до хлопця.

— Ну, Квінте, — почав він, — як тобі Сантафракс?

— Він... він... — розгубився хлопець, не знаючи, з чого почати. Тут усе різке контрастувало з тим, до чого він звик на борту “Приборкувача ураганів” — від неписаної, проте суворо дотримуваної, ієрархії у насиченій парами трапезній до інтриг, нашептів та брехонь, які не переводилися на Віадукових сходах. Окрім того, була ще школа у Водограйному домі: допотопні правила у класі Вількена Нестуляйгуби, які хлопець раз у раз несамохіть порушував, і самі лекції — такі довгі, одноманітні, нудні...

Нараз оті надворішні білі круки, що були вже примовкли, знову залементували. Хлопцеві слова потонули у хрипкоголосому гаморі.

— Яким він тобі видався? — прокричав професор, прикладаючи до вуха долоню.

— Гамірним! — так само прокричав у відповідь Квінт. — Як на мене, Санктафраксі з б і с а гамірний.

— Згоден, — поважно кивнув головою професор. Він устав із-за столу, ледь накульгуючи, пройшов до вікон і позачиняв їх усі. — Мушу визнати, що так званому осередкові вченості такий гамір не до лиця. — Він обернувся назад і всміхнувся. — Як ти дивишся на те, щоб перебраться до найтихішого закутка у всьому Санктафраксі?

— Гадаю, мені б там дуже сподобалось, — озвався Квінт.

— Чудово! — зрадів Лініус. Він заходився смикати пальці, хрускаючи ними в суглобах. — Йдеться про одне з тих *невеличких доручень*, про які я згадував того дня, коли твій батько лишив тебе тут. Пригадуєш?

— Так, — не надто охоче відповів Квінт, пригадавши, що професор говорив тоді й про Лицарську Академію. Він був би щасливий, якби це доручення не мало нічого спільного з тамтим закладом. Хлопець пригадав також, що вже кілька разів проходив повз Академію, яка, через її псевдолицарські турніри — групові сутички та двобої, — що точилися в її стінах, мабуть, була найгаласливішим місцем у всьому Санктафраксі.

— Місце, куди я хотів би тебе відрядити, — провадив Лініус Паллітакс, — зветься Велика бібліотека

Квінт спохмурнів.

— Велика... — Хлопець замислився. — Боюсь, я не знаю, де вона.

— Я теж підозрюю, що нині дуже мало вчених знають про місце її розташування. Колись давніше вона була осередком землезнавчих досліджень, а тепер це геть упосліджений заклад. Її більше ніхто не відвідує, — прикро зітхнув професор. — Сили небесні, невже ми справді так далеко зайшли? — пробурмотів він. — Ось і я, хто такий я? Найвищий Академік того місця, де нехтується сам факт існування Великої бібліотеки!

Погляд Найвищого Академіка був неуважний. Здавалося, він розмовляє сам із собою.

— О, то був справді сумний день, коли стався перший розкол між небознавцями та землезнавцями! — Він сторожко озирнувся, немов побоювався підслухів. — Зрозумій мене правильно, хлопче. Я не хочу сказати, що небознавство не варте зламаною шеляга. Зрештою, якби не було вітроловів, дощознавців і певна річ, мжичкомірів, ми б нічого не знали про бурефракс. А якби не було бурефраксу, який утримує над землею летючу скелю, то Сантафракс просто порвав би свої припони і все пішло б прахом. Крім того... — погляд Найвищого Академіка затуманився, — старожитні вчені-землезнавці нагромадили стільки знань...

Квінт слухав уважно, намагаючись нічого не пропустити.

— ...про властивості рослин, про якості мінералів, про таємниці дерев. І про живі істоти! Вони вивчили, розглянули і класифікували Темноліс ще ретельніше, ніж Професори Світлознавства і Темрявознавства проградуювали яскравість світла. А це, аби ти знав, про щось та свідчить!

Ці слова, здається, справили належний вплив на Квінта.

— Заковика, хлопчику мій, у тому, що нагромаджені впродовж сторіч знання, нині втрачаються. Попри всі мої намагання не дати пропасти землезнавчим наукам, їх і далі нехтують, а вмістище багатющих відомостей — Велика бібліотека — занедбане і приречене на цілковите забуття. Ось ми зараз із тобою розмовляємо, а її безцінні берестяні сувої та фоліанти тим часом розсипаються на порохно. — Він зітхнув. — А це знання, яким ми не повинні дати загинути...

— То чому б туди не навідатись і не зробити бодай якийсь лад? — запропонував Квінт. — З'ясувати, що до чого.

— О, Квінте, — стомлено потер чоло професор. — Ти навіть не тямиш, що кажеш. Навіть якщо сто вчених працюватимуть там сто днів, це однаково буде краплиною в морі.

— Гаразд, чого ж вам від мене треба? — запитав Квінт.

Надворі, відлітаючи, шугали повз вікно білі круки. Нервуючись, професор знову заходився смикати пальці — один, другий, третій...

— Треба, щоб ти приніс мені один берестяний сувій, — пояснив він хлопцеві.

— І це все? — усміхнувся Квінт.

Кров відлинула від професорового обличчя.

— Це зовсім не смішно, хлопче, — зауважив він холодно. — Я сховався би й сам, але нога моя ще негодяща.

— Вибачте, — зніяковів Квінт. — Я не навмисне...

— Важко навіть уявити всю вагу твого завдання, — провадив професор. — Якщо ти не впораєшся, тоді... — Усе його тіло пройняла дрож. — Ти повинен його виконати.

Квінт серйозно кивнув головою. Лініус зирнув у вікно, повз яке все летіли й летіли білі круки.

— Слухай мене уважно, — сказав професор. — Щип до найменших подробиць пояснить тобі, як пройти до Великої бібліотеки. Для невтаємниченого, якщо він опиниться всередині, її планування видасться надто заплутаним, але не настільки, щоб якимось не розібратися. Це як ліс — ліс, що складається, так би мовити, з дерев знань. Кожне дерево виражає стрижневе поняття, скажімо, “Підводна рослинність”, “Наземні організми”, — тобто певний клас предметів. Конкретнішу наукову дисципліну ти знайдеш на клаптику, прищипленому до стовбура. Тебе цікавитиме стрижневе поняття: “Повітряні істоти”.

— “Повітряні істоти”, — повторив Квінт, карбуючи назву в своїй пам’яті.

— Твоє завдання — залізти на потрібне дерево, — пояснював Лініус. — Що вище ти опинятимешся, то більше пе-

ред тобою буде гілок. Читаючи слова та позначки, вирізьблені на корі, ти вибиратимеш потрібні тобі відгалуження, кожне з яких уособлює поняттєву гілку, аж поки знайдеш сувій, по який я тебе посилаю.

— Звучить трохи мудровано, — чесно зізнався Квінт.

— Ось чому ти маєш слухати уважно, — відрік Лініус. Поки він говорив, повз вікно пролопотіли крильми рештки величезної пташиної зграї і розляглося лиховісне крякання. — О, тільки не це! — збуджено прошепотів професор. — Я знову запізнюся.

— Запізнитися куди? — поцікавився Квінт.

— До моїх обов'язків Найвищого Академіка належить і благословляти вчених, які відбувають ритуал очищення, готуючись до збору летючого скелля, — відказав він. — Вони не вирушать до Каменосаду, поки я цього не зроблю. — Він утер рукавом спітніле чоло. — Стільки роботи — і так мало часу! — пробуркотів учений, і повз Квінтову увагу знову не пройшло, який стомлений вигляд у Найвищого Академіка.

— Тоді розкажіть мені конкретно, як шукати вашого сувою, — запропонував Квінт. — І чимшвидше.

— Тобі доведеться діяти за принципом “сходження від супротивного”, — заходився пояснювати професор. — Біля першої розсохи тобі доведеться вибирати між “птахами” та “не-птахами”. Звертай до “не-птахів”. Біля другої будуть “рептилії” та “не-рептилії”. Вибирай “не-рептилії”. Біля третьої розсохи — “ссавці” та “не-ссавці”.

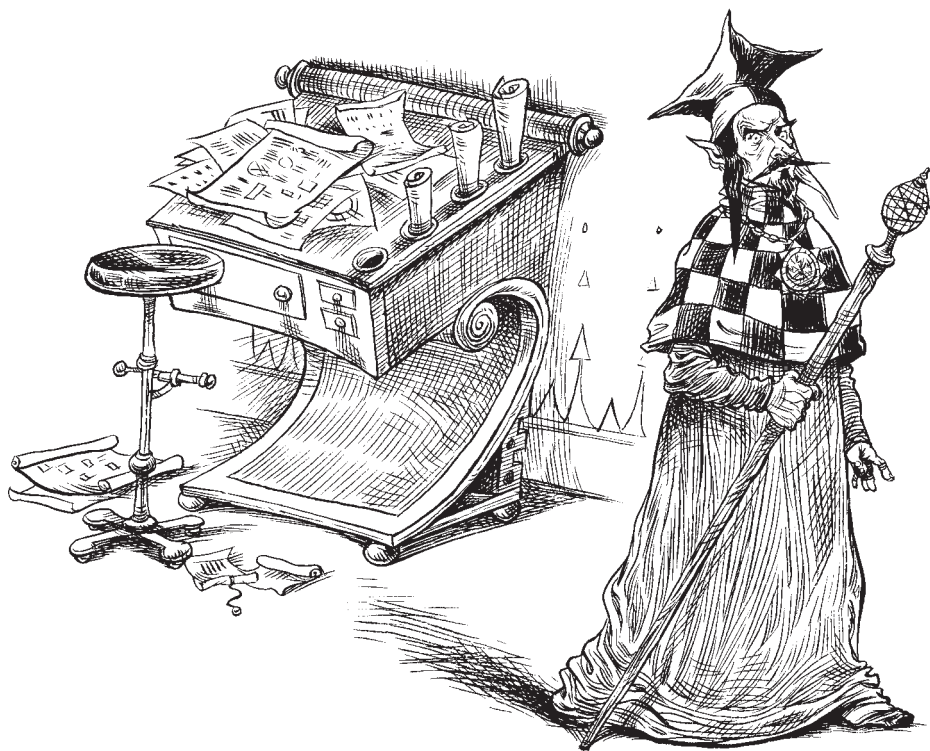
— І я виберу “не-ссавців”, — підпрягся Квінт.

— Авжеж, — кивнув головою Лініус. — І так увесь час, поки буде вибір. Далі — трохи складніше. Та й гілля повужчає, тож скористайся хідниками та підвісними кошиками там, де вони є. Тобі треба буде знайти дві “галузки”, одну — з позначкою “міфічні”...

— “Міфічні”, — повторив Квінт.

— А другу — з позначкою “летючі”.

Квінт кивнув головою.

— Отам, де вони сходяться, і має висіти сувій, який ти мені принесеш. — Він гучно перевів подих. — Ну як, прояснилося?

— Здається, — відповів Квінт. — “Повітряні істоти”. “Не-...”, “не-...”, “не-...”, аж поки всі закінчаться. А потім — “міфічні” та “летючі”.

— Молодець! — похвалив Лініус. — Ти кмітливий парубійко. Лишається сподіватися, що й на ділі ти виявишся таланистим шукачем.

— Можете на мене покластися, — запевнив Квінт.

— Сподіваюся, — похмуро кинув професор. — Як я вже казав раніше, Квінте, *ти не маєш права схибити*. Тож ні на хвилику не забувай про поставлене перед собою завдання і менше лови гав. — Він обернувся і взяв патерицю. — А тепер іди, хлопче. І хай Небо придасть ходитобі в ноги! — Він зітхнув. — А я мушу йти і заопікуватися своїми блаженними вченими.

Квінт, якому голова йшла обертом від Щипових вказівок та професорових настанов, вийшов із Палацу тіней. І як завжди, коли хлопець опинявся на вулиці пополудні, його вразило, що день уже хилит'ся до вечора, а надворі ще так ясно. У Палаці тіней, обступленому високими будівлями, денне світло скидалося на сутінки, а найпогідніший день видавався похмурим. Вийшовши з вузького завулка на широченний центральний майдан, що напроти Головного віадука, Квінт мусив затулитися долонею від сліпучого сонця.

— А тепер куди? — пробуркотів він собі під ніс і з маху відповів сам собі Щиповими словами: — До південного боку Віадукових сходів.

Тиждень тому якраз це і спантеличило б його: хлопцеві пригадалось, як сміялася з нього Маріс, коли він, певний, що рушає до Західної пристані, почухрав у прямо протилежний бік. А все через те, що сторони світу в Санктафраксі позначено ще перед тим, як летюча брила знялася в повітря. Тож нині, коли велетенська скеля висіла в повітрі й вічно крутилася, так званий “південний” бік міг бути де завгодно. Та тільки не цього разу. Нещодавно Квінт довідався, що висока Піднебесна обсерваторія містилася з південного боку Головного віадука, — от він і подався туди, йдучи вздовж його Західних сходів.

За тиждень свого перебування у Санктафраксі Квінт зібрав чимало відомостей про величезне летюче місто. Навчальний день починався тут о шостій ранку, вкрай незручній для хлопця годині, зате закінчувався о першій, себто друга половина дня вся належала йому. Кожну днину він присвячував прогулянкам по місту, ознайомленню з різними школами, коледжами та факультетами, при звичаючись до вулиць і доріжок, до міських мостів та причалів — великих і малих. Проте найбільше його вабили Віадукові сходи.

Сам Головний віадук був величною спорудою, головною магістральною артерією, яка сполучала Піднебесну обсер-

ваторію з Ратушею. Оздоблений десь двома сотнями вишикуваних обабіч веж дрібніших навчальних факультетів — від бересточитального до місяцехвалебного, — він стояв на двадцяти чотирьох могутніх колонах. До просвітів між їхніми підніжжями можна було піднятися Віадуковими сходами, одні — утворювали східний бікдругі — західний.

Спочатку Квінт мало зважав на вчених, які, порозбивавшись на громадки, тинялися східцями. Та з часом став примічати, що одні й ті самі люди в одних і тих самих місцях роблять одні й ті самі речі й почав прислухатися до їхніх розмов.

Наприклад, дванадцятийсектор Західних сходів був тим місцем, де молодші учні, криючись та ховаючись, обмінювалися екзаменаційними квитками і перемивали кісточки своїй професурі, а натомість вісімнадцятий був ареною красномовності, де академіки прилюдно розвінчували і таврували своїх супротивників, нерідко збираючи немалий гурт с лухачів. Тим часом із протилежного боку Східних сходів у вісімнадцятому секторі, можна було подивитися бої повзунів чи стати учасником заборонених азартних ігор...

Одначе, того пам'ятного дня, заповнений нагальними настановами Найвищого Академіка, які ще й досі бриніли у вухах, Квінт не вештався дурно Віадуковими сходами, хоча вони його й вабили. Без жодної зупинки здолав він один по одному сходів марші, де вирувало життя, обійшов цоколь Піднебесної обсерваторії і зупинився як укопаний. Щелепа йому відвисла.

“Як, ради Неба, я міг не помітити *цього*?” — дивувався Квінт, уп'явшись очима в величезну дерев'яну споруду перед собою. Він зауважив невибагливий стиль будови: невисока кругова стіна, увінчана, мов велетенським парасолем, високою жолобчастою кривлею і оздоблена нехитрою оглядовою вежею. На відміну від своїх височенних, показних сусідів, які з усіх поглядів затьмарювали старожитню бібліотеку, її взагалі не було видно.

Квінт перейшов тіняву площу і розчинився у ще густішій тіні під неосяжним дахом. Ніхто не бачив, як він обходив

круляву стіну і випадково натрапив на потаємні двері. І ніхто не бачив, як він прослизнув усередину.

— Оце так-так! — ахнув хлопець.

Якщо зовні Велика бібліотека лише дивувала Квінта, то зайшовши всередину, хлопець узагалі втратив дар мови. Її приміщення було величезне, але безлюдне. У ньому панували прохолода і тиша. У повітрі витали ледь чутний запах соснової живиці та лиховісний присмак листяної плісняви. Нічого подібного йому ще не доводилося відчувати.

Ті “дерева”, які описував Лініус, були масивними вертикальними дерев’яними колонами, вкопаними у втоптану земляну долівку, з рядами поперечних кілків обабіч, що правили за шаблі для рук і ніг; “гілки” ж виявилися складною системою перекриттів та поперечок, розташованою на чималій відстані від землі. До опор на різній висоті кріпилися платформи та помости, а драбини та линви з підвісних мішків з’єднували дерева між собою. Самі ж берестяні сувої звисали на дротах із “гілок”. Одні висіли окремо, наче листки, інші — в’язками, штук по п’ятдесят, у великих касетах. Деякі з них зовсім обсипавшись, надавали долівці вигляду, що викликав ув уяві образ осіннього Темнолісу.

Квінт присів навпочіпки, сьгнув до клаптика сувою і обережно розгорнув його долі. Ту ж мить йому здалося, ніби по долівці ковзнуло кілька блискучих цят — незрозуміло, предметів чи істот. Та коли він роззирнувся довкіл, то нічого не побачив.

Він знову повернувся до сувою, провів рукою по його цупкій пергаментовій поверхні й приглянувся уважніше. Текст — старанно виведений дрібним розгонистим письмом і супроводжуваний ескізами та мапами з доданими до них коментарями — розповідав про блукай-бурмил, чи, радше, про блідий ситиловий мох, що росте в їхній густій шерсті, надаючи цим вайлуватим велетам Темнолісу пригаманного їм зеленкавого відтінку. Для Квінта то була просто приголомшлива новина.

— І це лише клопоть одного-однісінького сувою, — зачудовано пробуркотав Квінт. — Одного з незліченних тисяч, —

додав він, глипаючи вгору на висячі в'язки. — Бездонна скарбниця знань! Що за фантастичне місце — оця Велика бібліотека! — він звівся на ноги. — Одначе, не варто втрачати розуму, — різко присадив він себе. — Найперше треба знайти потрібний професорові сувій і якнайборше занести йому.

Проте Квінт швидко переконався, що зробити це набагато легше на словах, аніж на ділі. Мало того, що належало перевірити понад сто дерев-колон, так ще й написи, які вказували, де яке дерево стоїть, було зроблено таким закрутистим письмом, що Квінт ледве міг у них дібрати глузду.

— “Жес-ти спіл-ку... Жести спілкування”, — читав він, водячи пальцем по незвичних літерах. Далі перейшов до другої колони. — “Ха”... ні, “Хи... Хижі ро... Хижі рослини”. — Від другої — до третьої. Відтак — до четвертої. Поступово розбирати літери стало легше. “А” було, наче “Л”, “Г” — наче “Т”, “Р” — наче “Ф”. Він дедалі швидше переходив від одного дерева-колони до іншого, методично шукаючи потрібної галузі знань.

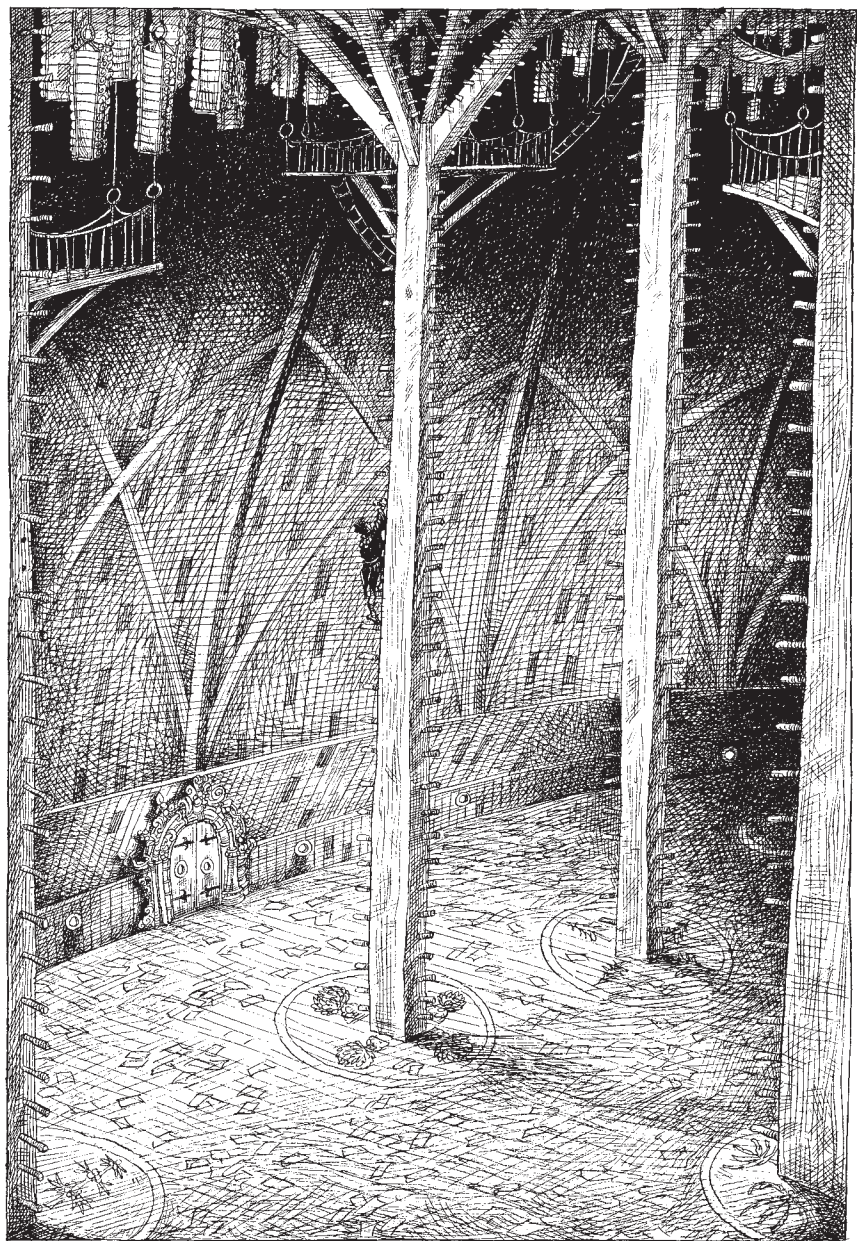
Але мірою того, як спливав час — півгодини, година, друга, — Квінт дедалі більше бентежився і шукав дедалі гарячковіше. А що, як він примудрився поминути те, на чому йому так залежало? Що, як не знайде його до заходу сонця? Навряд, щоб у бібліотеці збереглося освітлення.

Знов і знов у голові йому дзвоном гучали фатальні професорові слова: “Ти не маєш права схибити!” А що, коли він *уже* схибив?

— Не панікуй, — наказав собі Квінт. — Сувій тут. І я його *знайду*.

Залишилося перевірити ще з десяток колон. Квінт перебігав від однієї до іншої, читаючи бирки, проте, як він того й побоювався, на жодній із них не значилося “Повітряні істоти”. Якщо хлопець не помилився в розрахунках, то вже мав би повернутися туди, звідки починав.

Він схилився над черговою биркою.

— Ну, звісно, це вже було, — буркнув Квінт собі під ніс. — “Жести спілкування”... А втім... Хвилю! — Він подався вперед і приглянувся пильніше. — Очам своїм не вірю! — вигукнув Квінт. — Ось воно! “Повітряні істоти”! Нарешті. І подумати тільки, цю колону я оглядав найпершу!

Картаючи себе за помилку і невимовно радіючи, що зрештою таки знайшовся потрібний стовбур-колона, Квінт негайно ж подерся шаблями вгору. Він був спритний, мав чіпкі пальці й анітрохи не боявся висоти. Попечена рука вже майже загоїлась і не заважала спинатися, а після років, проведених на кораблі повітряних піратів, де постійно доводилося лазити по щоглах і вічно лагодити повітряні снасті, це сходження аніскілечки не видавалося йому важким. Невдовзі Квінт досяг першої розсохи.

— “Птахи. Не-птахи”, — прочитав він слова, вирізьблені на дереві знайомою квітчастою в’яззю.

Як його й напучували, він обрав “не-птахи” і поліз далі. Відтепер він уже не спинався простопадно вгору: шаблі закінчилися, і йому доводилося ступати страх обережно, аби не зірватися донизу, то більше, що й світло вже починало тьмяніти.

Зі зростанням висоти “сходження від протилежного”, як висловився професор, вибір обертався справжнім безглуздом. Спочатку Квінтови не до-

водилося довго сушити собі над ним голову, він просто вибирав напрям, де стояло “не”, та збігло небагато часу, і йому вже треба було чітко з’ясувати, яке саме повітряне створіння він шукає. “Фатальні” — “Не-фатальні”. “Певні” — “Не-певні”. “Нормальні” — “Не-нормальні”.

— Непевні й ненормальні, — заклопотано буркотів Квінт, дивуючись, нащо професорові здалися відомості про істоту з такою немилозвучною назвою. Може, він завів її? Або хоче завести? Зрештою, що воно за один — цей професор? Але ті всі запитання видавалися неістотними, коли треба було вибирати між “щось” та “не-щось”.

Проблукавши навпомацки хвилин з десять у сутінках, що дедалі гусли під склепінням, і не намацавши на корі жодних вирізьблених написів, Квінт не на жарт розхвилювався. Він стояв на вузькій, майже поземній гілці далеко, страх далеко від бібліотечної долівки. Попри весь свій природжений сприт, хлопець почувався вельми пригніченим. Від найменшого поруху гілка зловісно погойдувалась. Якщо вона вломиться, хлопець жухне в темряву — і вб’ється. Тож він відчайдушно намагався зберегти самовладу.

— Ти мусиш довести до кінця “сходження від супротивного”, — буркнув він собі під ніс. І обачно роззирнувся. У довколишній темряві можна було постерегти лиш обриси висячих берестяних сувоїв. Одні висіли одинцем, інші — в’язками. Щоб відшукати отой особливий, потрібний професорові... “Знайди дві галузки”, — сказав Лініус. Та як їх розпізнати? “Легендарні” і... і... і що? Голова йшла обертом. Ноги затремтіли. Стільки пройти — і лише для того, щоб тепер сісти маком? І все ж, хоч як він напружував пам’ять, нічого не пригадувалося...

— Прокляття! — пробубонів він і, хоч голос його лунав притишено, луна ще довго кружляла по круглому приміщенню, оскверняючи мертву бібліотечну тишу, аж поки зазмерла остаточно. Ту ж мить із-за хмар визирнула повня та й давай світити у вікна схожої на корону вежі акурат над Квінтовою головою. Сяйво — пречудове сріблясте сяйво — залило Велику бібліотеку.

— “Небесні”! — радісно скрикнув Квінт. — Ось що було сказано! Я... — Вузька “гілка” задриготіла й увігнулася, хлопець застогнав од нападу раптової нудоти і корчовито обійняв брус, припавши щокою до деревини. Поступово хилитання вщухло. Квінт роззирнувся довкола. Поглянув угору. Далі вниз. — Дякувати Небові, обійшлося! — прошепотів хлопець.

У сріблястому світлі Квінт побачив, що залишатися на “дереві” далі вже не було жодної потреби. Він опинився високо вгорі, в добре провітрюваному, вільному від шкідників середовищі, — з п’яним від соснової живиці повітрям, — де висіли берестяні сувої. Тут, де працювали старожитні бібліотекарі, ще збереглися шаблі, а злив звисали кошики, призначені сполучати між собою дерева і відкривати доступ до сувоїв, які він бачив знизу.

Полегшено зітхнувши, Квінт ледь відсунувся назад і опустився у найближчий кошик. З линви, на якій він висів, знялася хмаринка пилу і замерхтіла в місячному саяві.

Тягнувши за напрямну линву, Квінт посував кошика усе далі й далі вздовж неї, оглядаючи дорогою кожен схожий на гілку відросток,

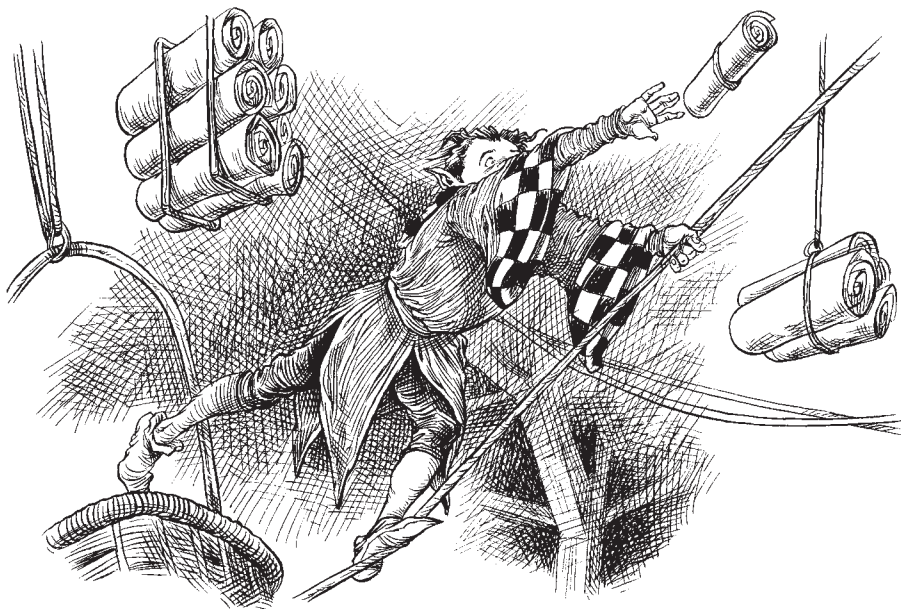
а також, принагідно, кожен берестяний сувій. Та що далі він посувався і що більше бачив, то дужче його інтригували ті вчені-землезнавці, які не тільки розробили таку мудровану систему класифікації, а й почувалися в ній як риба у воді. Пошуки тривали, аж поки Квінт радісним криком сповістив лунку порожнечу про жадану знахідку.

— “Легендарні”, — прочитав він, — і “небесні”. Хлопець підвів голову і побачив — достоту, як пояснював професор, — що під розсохою двох галузок сиротів висячий сувій. — Так ось ти де! — мимохить усміхнувся Квінт.

Провівши стільки часу в пошуках, він, зрештою, знайшов те, за чим шукав. Квінт шарпнув за линву, підтягуючи кошика вперед. Той сіпнувся, але з місця не зрушив. Квінт знову смикнув за линву, цим разом дужче — марно. Потяг ще раз. Знову марно.

— А бодай тобі! — пробурмотів хлопець, не зводячи погляду з сувою, який висів у нього під самим носом і наче дразнився. — Може, якби спробувати дотягтися...

Він видряпався на край кошика і, тримаючись за напрямну линву, сягнув уперед. Але до сувою було ще далеченько. А внизу під ним зяяло глибоке провалля. Вершок

за вершком, пересуваючи по линві тремтячі руки, Квінт тягнувся усе далі й далі. Ось-ось його пучки діткнуться сувою. Нарешті вони ковзнули по його краю, і сувій закрутився в повітрі.

— Ну, ще трохи, — муркнув хлопець.

Сувій і досі крутився, але так сповільна, аж Квінт розізлився. Він увесь подався вперед і завмер, чекаючи, поки той повернеться так, що стане досяжний. Його очі були вирячені, руки трусилися, а сухожилля на шії понапиналися. Коли сувій наблизився, Квінт рвонувся вперед. Його пальці обхопили шкіряний циліндр. Він його таки запопав! Берестяний сувій у нього в жмені!

— Хух! — відвів подих Квінт і обережно, не відпускаючи линви, повернувся в кошик. — Це пропаще місце. Не місце, а...

Зненацька за його спиною пролунав різкий звук — ніби щось рвалося. Крутнувшись, Квінт побачив, як вузол линви, застряглий у блокові, рвався просто на очах — волоконце за волоконцем. За лічені секунди нитки розкошлялися, наче головка деревного реп'яха. Квінтові радощі змінилися розпачем.

— О, тільки не це, — простогнав він, чуючи, як надсадно стугонить його серце. — Ні! — Запхавши сувій за пазуху, Квінт учепився за линву та стінку

кошика. Розірвалися останні волоконця. — Гвалт! Рятуйте! — з аверещав він, коли кошик шугонув униз.

Кошик із хлопцем падав усе нижче й нижче — б'ючись об балки, зриваючи в'язки сувоїв і розкидаючи їх урізнобіч. Той увесь час Квінтом так підкидало і крутило, що врешті стінка кошика випорснула йому з рук і він випав зсередини.

Униз! Він загув униз — назустріч певній загибелі... коли раптом, узявшись невідь-звідки, його спіймала за плесно чиясь рука.

— Тримайся! — просто у вухо прошипів чийсь голос.

Квінт спробував повернути голову, щоб побачити свого рятівника. Усе відбулося надто швидко. Він ще встиг почути якийсь сухий тріск і густий вільготний запах, схожий на дух прілого листя.

Із переляку Квінт замружився. На мить йому здалося, ніби він знову на борту “Приборкувача ураганів”, яким жбурляє велика буря. Потім, кудись бухнувши, він відчув під ногами щось тверде, а коли поглянув униз, то виявилось, що він на висотній повітряній платформі одного з “дерев”.

Але хто закинув його сюди?

Зіп'явшись на ноги, Квінт понишпорив очима між деревами-колонами, сподіваючись побачити того, хто зупинив його падіння. Ніде ні душі.

Квінт нахмурився.

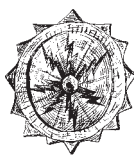
— Ти врятував мені життя, — пробуркотів він і, погладивши рукою згорнутий сувій, надійно схований у нього за пазухою, всміхнувся. — Я міг би уже вбитися сто разів.

Квінт знав, що забарився, хоч уявлення не мав, скільки тривали його пошуки. Коли він ступив на поріг Палацу тінеї, рожево-червона лінія обрію вже звістувала початок нового дня.

Він повернув величезну мідяну клямку і штовхнув важкі вхідні двері. Кругла зала відлунула жалібний скрип. Хлопець зайшов усередину.

ЗМІСТ

Вступ	9
Розділ перший. Палац тіней	12
Розділ другий. Квінт	25
Розділ третій. Велика бібліотека	44
Розділ четвертий. Вельма Тернодєрев	65
Розділ п'ятий. Віадукові сходи	80
Розділ шостий. Нижньонебова клітка	95
Розділ сьомий. Водограйний дім	110
Розділ восьмий. Скарбівня	127
Розділ дев'ятий. Кам'яні щільники	140
Розділ десятий. Змови та підступи	155
Розділ одинадцятий. Вільне падіння	164
Розділ дванадцятий. Блискуні	178
Розділ тринадцятий. Чіпус Семиджерел	198
Розділ чотирнадцятий. Непрохані гості	218
Розділ п'ятнадцятий. Лініус розказує	236
Розділ шістнадцятий. Потвора	258
Розділ сімнадцятий. Помста	278
Розділ вісімнадцятий. Темнолесникове прокляття	295

Ця книга надрукована на папері NOVEL,
виготовленому компанією Stora Enso у Фінляндії.
Папір має властивість зменшувати контрастність сприйняття тексту
і спеціально призначений для друкування дитячих видань.

Літературно-художнє видання

Серія “Легенди Світокраю”

Стюарт Пол

Рідел Кріс

ТЕМНОЛЕСНИКОВЕ ПРОКЛЯТТЯ

З англійської переклав *А. Саган*

За редакцією *В. Корнієнка*

Головний редактор *Б. Будний*

Літературний редактор *Б. Щавурський*

Дизайн *О. Кіналя*

Верстка *І. Демків*

Підписано до друку 21.02.2005.

Формат 60×90/16. Папір офсетний. Гарнітура Таймс.

Умовн. друк. арк. 21,0. Умовн. фарбо-відб. 21,0. Наклад 5000 прим.

Видавництво «Навчальна книга — Богдан»

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців

ДК №370 від 21.03.2001 р.

Навчальна книга — Богдан, а/с 529, м. Тернопіль, 46008

тел./факс (0352) 52-19-66; 52-06-07; 52-05-48

publishing@budny.te.ua

www.bohdan-books.com

ВАТ “Львівська книжкова фабрика “Атлас”

79005, м. Львів, вул. Зелена, 20